

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Lăcrămioara-Ana Pauliuc

Costin Diaconescu

Muzică și mișcare

Manual pentru clasa a IV-a

Semestrul I

Acest manual a fost aprobat prin OMENCȘ nr. 3616/07.04.2016.

Manualul școlar este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 5003/02.12.2014.

116.111 – numărul
de telefon european
de asistență pentru copii

EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro

MUZICĂ ȘI MIȘCARE. Manual pentru clasa a IV-a – Semestrul I

Editor: dr. Costin DIACONESCU

Referenți științifici: conf. univ. dr. Vasile MOLAN
și prof. grad I Oltea SĂVEANU

Redactor: Simona DOBRESCU

Tehnoredactare: Clara ARUȘTEI, Cristina TOPUZARU

Ilustrații: Gabriel IACOBINI, Cristina TOPUZARU,
arhivă CD PRESS

Copertă: Simona IACOBINI

Coordonator tehnic și IT: Răzvan SOCOLOV

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PAULIUC, LĂCRĂMIOARA-ANA

Muzică și mișcare : manual pentru clasa a IV-a / Lăcrămioara-Ana

Pauliuc, Costin Diaconescu. - București : CD PRESS, 2016.

2 vol.

ISBN 978-606-528-297-1

Partea 1. - 2016. - ISBN 978-606-528-298-8

I. Diaconescu, Costin

78

ISMN 979-0-9009900-0-6

ISMN 979-0-9009900-1-3 (Partea I)

Cu participarea specială a următorilor:

1. Interpreta **Mădălina Manole** – piesele: *Astăzi s-a născut Hristos; Frosty the Snowman; O, Holly Night; Silent Night*, de pe albumul „Crăciun Fericit”, publicate cu acordul domnilor **Silviu Prigoană și Petru Mircea**
2. Compozitorul **Romeo Vanica jr.** – interpretarea la pian a cântecelor marcate cu simbolul și procesarea sunetelor pianului virtual
3. Compozitorul **Mihai Vanica** – cinci piese din creația proprie, în ritmuri de vals, tango, charleston, latino, rock. Versuri: **Marian Stere**
4. Actorul, compozitorul și interpretul **Eugen Cristea** – piesa *Mâța din fereastră* (pozitiv și negativ), din albumul „Versuri noi despre mâțe și cotoi”, de **Victoria Dimitriu Dragu**
5. Compozitoarea **Dorica Buzdugan** – cântece (pozitive și negative) pentru serbări școlare
6. **Club „Alessia Dance”,** București, instructor **Alexandra Vlad**
7. **Simona Iacobini** – design pian virtual

© Copyright CD PRESS 2016

Această lucrare, în format tipărit și electronic, este protejată de legile române și internaționale privind drepturile de autor, drepturile conexe și celelalte drepturi de proprietate intelectuală. Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată ori transmisă, sub nicio formă (electronic, fotocopiere etc.), fără acordul expres al Editurii CD PRESS.

Editura CD PRESS

București, str. Logofătul Tăutu nr. 67, sector 3, cod 031212
Tel.: 021.337.37.17, 021.337.37.27, 021.337.37.37 Fax: 021.337.37.57
e-mail: office@cdpress.ro • www.cdpress.ro • Editura CD PRESS

Comenzi:

 manuale@cdpress.ro • 021.337.37.37 • www.cdpress.ro

REVISTE • CARTE ȘCOLARĂ • MANUALE DIGITALE • DOTĂRI ȘCOLARE

Prima alegere în domeniul produselor și al proiectelor
educaționale românești de calitate pentru școală și familie

Scanează codul și consultă catalogul
complet de titluri al Editurii CD PRESS.

Inspectoratul Școlar al Județului/Municipiului .....

Școala/Colegiul/Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

*Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Deșteaptă-te, române!

Versuri: Andrei Mureșanu

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată, croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani.

Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate ori moarte!” strigă toți.

.....
Preoți, cu cruce-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

Deșteaptă-te, române! este Imnul Național al României, din decembrie 1989. Andrei Mureșanu a scris aceste versuri în anul 1848, cu titlul *Un răsunset*. Muzica este scrisă de Anton Pann, în 1848. Accesează varianta digitală a manualului și ascultă Imnul Național al României.

Pe CD găsești **varianta digitală a manualului** completată cu activități multimedia interactive de învățare (AMII).

Prezentarea manualului de *Muzică și mișcare*

Manualul tipărit

Pagini de învățare

Unitatea de învățare

Titlul lecției

Cântece pe portativ, interpretate la pian în varianta digitală.

OBSERVĂ ȘI DESCOPERĂ!

Discuți pe baza uneia sau a mai multor planșe, ilustrații, materiale audio și video și descoperi care este tema lecției.

REȚINE!

Reții cele mai importante noțiuni ale lecției.

APLICĂ!

Aplici ceea ce ai învățat prin exerciții și jocuri variate.

Conținuturile învățării, conform programei școlare.

ȘTIAI CĂ... Afli curiozități despre subiectele discutate.

PORTOFOLIU Aduni în dosar cele mai importante lucrări create de tine.

STATICE

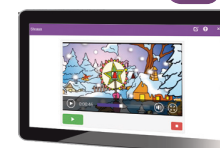

- planșe ilustrate explicative
- cântece pe portativ

- cântece pe portativ, interpretate la pian

ANIMATE

- secvențe video

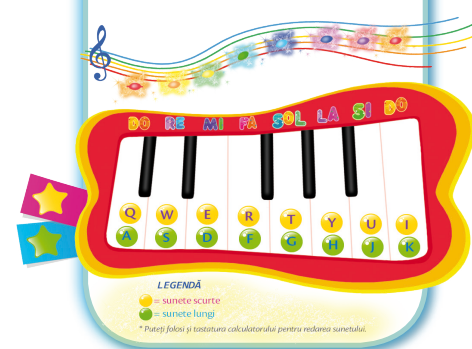
- audii muzicale play/stop/pauză

INTERACTIVE

- jocuri și exerciții

PIAN VIRTUAL

Dragi profesori, dragi părinți,

Manualul este conceput astfel încât conținuturile să poată fi aprofundate metodic. Astfel, măsura de $\frac{2}{4}$ este învățată în primul semestru, iar măsura de $\frac{3}{4}$ în semestrul al doilea. Se evită astfel confuzia între binar și ternar. De asemenea, valoarea de notă întreagă a fost introdusă după învățarea măsurii de $\frac{4}{4}$, deoarece numai acolo aceasta poate fi înțeleasă teoretic și practic.

În fiecare lecție există anumite elemente de recapitulare dintr-o unitate de învățare sau alta. Legătura cu noile conținuturi este făcută ușor și firesc. Competențele nu sunt dobândite izolat, ca elemente teoretice, ci prin îmbinare, accentuând partea practică. Manualul este conceput astfel încât elevul să înțeleagă și să iubească muzica, iar orele de *Muzică și mișcare* să fie o încântare.

DoRel

SiMi

Dragi copii,
Eu sunt SiMi. Împună cu prietenii mei, am pregătit zeci de audiții muzicale, interpretări la pian ale cântecelor importante, negative pentru serbările voastre și un **pian virtual** la care puteți cânta încă din prima lecție. Interpreta Mădălina Manole, actorul Eugen Cristea, compozitorii Dorica Buzdugan, Mihai și Romeo Vanica sunt vedetele voastre, așa cum și voi veți deveni peste ani, sperăm, vedetele noastre. Oare se poate mai mult? Desigur: în manualul de Muzică și mișcare de clasa a V-a!

LaLa

MiReLa

DoDo

ReMi

Iată ce **COMPETENȚE** vei dobândi în acest an școlar, la orele de **Muzică și mișcare!**

1. Receptarea unor cântece pentru copii și a unor elemente simple de limbaj muzical

- Receptarea unor cântece din folclorul copiilor, colinde, a unor lucrări accesibile din patrimoniul cultural, cu sesizarea unor diferențe de natură muzicală și de mișcare corporală/scenică
- Corelarea înălțimilor de sunete și a valorilor de note și pauze cu notația muzicală
- Sesizarea, în cadrul cântecelor, a unor elemente de formă (repetiție/schimbare, alternanță strofă/refren)

2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei

- Cântarea individuală, în mici grupuri, în colectiv, însoțită de elemente de mișcare cu diferențieri expresive
- Utilizarea notației înălțimilor sunetelor și valorilor ritmice ale notelor și pauzelor pentru însușirea unor cântece

3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup

- Manifestarea unor reacții, emoții, sentimente sugerate de fragmente muzicale însoțite de dans
- Diferențierea anumitor caracteristici (muzicale și de mișcare) în exprimarea prin dans
- Improvizarea unor melodii, asociate cu mișcări corporale

Deșteaptă-te, române!	3
Prezentarea manualului	4
Unitatea 1. Am învățat în clasa a III-a	7
1. Recapitulare	8
Sunet muzical sau zgomot	8
Cum receptăm sunetele?	9
Alfabetul muzical	10
Jucării muzicale	12
2. Evaluare	14
Unitatea 2. Învățăm să cântăm	15
3. Cântarea vocală	16
Cum cântăm corect?	16
Cum cântăm în cor?	17
Exerciții de respirație și vocalize	18
Cum sunt construite cântecele?	19
Legătura dintre text și melodie	20
Strofă și refren. Repetiție sau schimbare	21
4. Cum se notează lungimea duratelor în muzică	22
Durata de un timp. Pătrimea	22
Durata de jumătate de timp. Optimea	24
Durata de doi timpi. Doimea	26
Pauza de pătrime	28
Pauza de optime	29
5. Măsura de $\frac{2}{4}$	30
6. Recapitulare	34
7. Evaluare	36
Unitatea 3. Să cântăm, să colindăm	37
8. Sunetul și nota Si sub portativ	38
9. Sunetul și nota La sub portativ	40
10. Sunetul și nota Sol sub portativ	42
11. Dansul popular	44
12. Genuri muzicale. Colinda	46
13. Obiceiuri de iarnă	48
Proiect artistic. <i>Brăduțul lui Moș Crăciun</i>	50
14. Diezul și becarul	54
15. Bemolul	56
16. Recapitulare	58
17. Evaluare	60
Proiect artistic. <i>Hora Unirii</i>	61
Repertoriu. Cântece de iarnă	62
Dicționar de termeni muzicali	64

Unitatea 1

Am învățat în clasa a III-a

Recapitulare

► Sunet muzical sau zgomot

Joc ritmic

Alege una dintre următoarele posibilități: 2–3 monede, creioane, o linguriță și un pahar, 1–2 clopoței, o chitară de jucărie etc. Aruncă ușor monedele pe bancă și urmărește sunetele pe care acestea le produc. Bate ușor cu un creion în bancă. Amestecă într-un pahar plin sau gol cu o linguriță și ascultă sunetul. Scutură 1–2 clopoței sau încearcă să cânti 2–3 sunete la o chitară. Apoi dezbate împreună cu colegii care dintre sunete reprezintă zgomot și care reprezintă sunet muzical.

Împreună cu colegii tăi, încearcă să îți imaginezi că formați o orchestră. În locul instrumentelor muzicale, folosiți obiectele pe care le-ați ales. Încercați să redați împreună următorul fragment ritmic:

Acum discută cu colegii tăi următoarele aspecte:

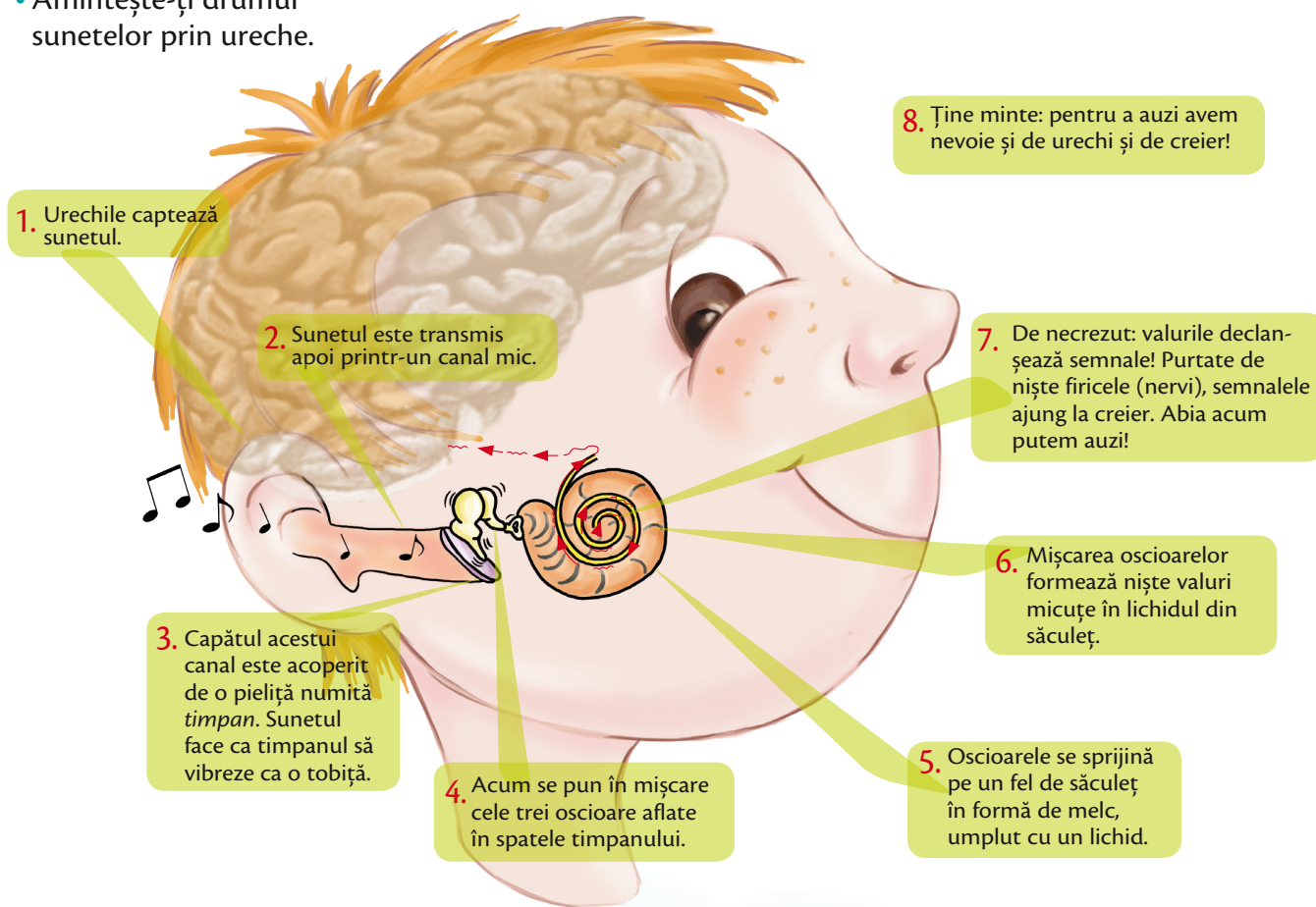
- 1 Ce ai făcut pentru ca obiectul sau obiectele folosite să emită sunete.
- 2 Descrie sunetele pe care le-ai produs. Încearcă să le caracterizezi.

Sunetul reprezintă tot ceea ce auzim, fiind produs de obiectele care, prin mișcare, produc vibrații. Acestea se transmit prin aer, apă și corpuri solide, la fel cum sunt produse valurile.

► Cum receptăm sunetele?

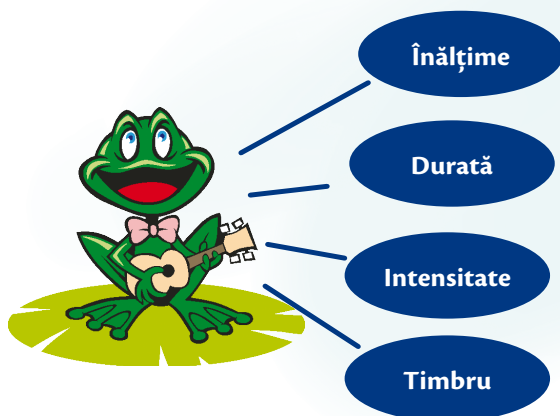
- Amintește-ți drumul sunetelor prin ureche.

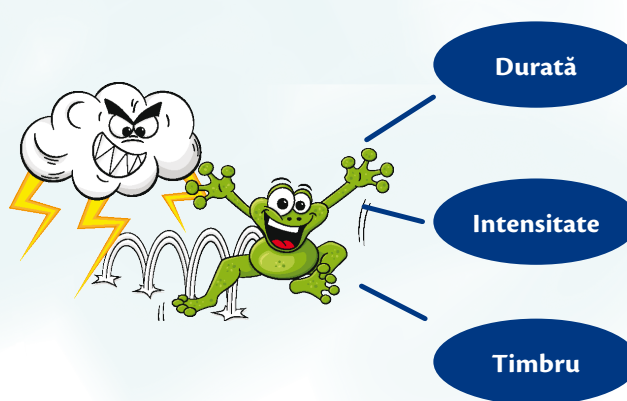
Sunetele se împart în două mari categorii:

1. Sunete muzicale
2. Zgomote

Calitățile sunetului muzical

Calitățile zgomotului

Unitatea 1

► Alfabetul muzical

Privește imaginea alăturată. Enumeră semnele grafice folosite în muzică pe care le recunoști.

Portativul – este suportul grafic pe care se scrie muzica.

Portativul – este alcătuit din 5 linii orizontale, paralele și egal depărtate între ele, și patru spații.

Liniile și spațiile portativului se numără de jos în sus.

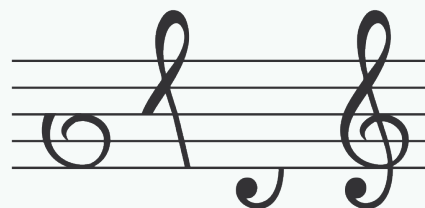

Cheia Sol este semnul grafic scris la începutul fiecărui portativ.

Cheia Sol ne arată care este locul notei muzicale sol.

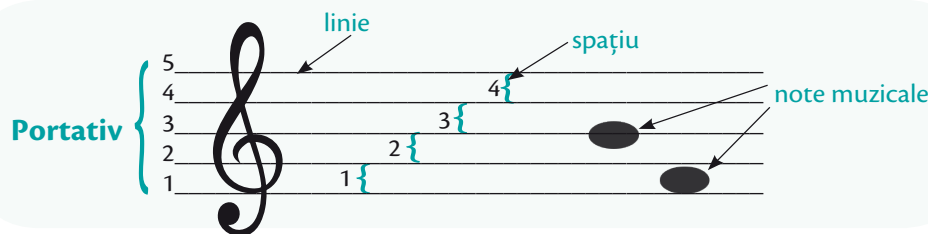
Scrierea cheii Sol începe de pe a doua linie a portativului.

Amintește-ți cum se scrie cheia Sol.

Notele muzicale reprezintă grafic înălțimea și durata sunetelor muzicale. Ele alcătuiesc „alfabetul” folosit pentru scrierea oricărui cântec.

Notele muzicale sunt reprezentate cu ajutorul unor ovale (goale sau pline) ce au codițe în sus sau în jos. Acestea se scriu pe portativ sau pe linii suplimentare.

Elemente de limbaj muzical. Melodia - diferențierea înălțimii sunetelor, elemente de notație. Portativul, cheia Sol, notele de la Do 1 până la Do 2.

Cântecul notelor muzicale

Do — DOVLEACUL E ROTUND

RE — UN REGE MUSTĂCIOS

MI — O MICĂ RÂNDUNICĂ

FA — UN FALNIC CHIPAROS

Sol — UN SOLDĂȚEL DE TREABĂ

LA — UN LAC FĂRĂ SFÂRȘIT

Si — E ULTIMA SILABĂ

ȘI LA **Do** IAR AM VENIT

Știi că?...

... primele alfabete muzicale au fost inventate de indieni și chinezi. Pentru notarea muzicii, aceștia foloseau primele litere din alfabet.

Portofoliu

Compuneți o scurtă melodie care să conțină toate sunetele pe care le cunoașteți. Cântați colegilor melodia compusă.

Maracase

Instrumente muzicale ce provin din America Latină.

- Este un obiect ușor de confecționat. Iei două sticle de plastic. În interior introduci câteva pietricele. Le înșurubezi dopul. Le agiți în ritmul dorit.

Zurgălăi

Instrumente muzicale folosite la colindat.

- Coase câțiva clopoței sau zurgălăi de un sul de carton sau leagă-i de un șnur, cât mai aproape unul de altul.

Castanietă

Instrumente muzicale ce provin din Spania.

- Castanieta poate fi confecționată din două linguri de lemn așezate față în față. Le vei lega, nu foarte strâns, cu o sfoară.

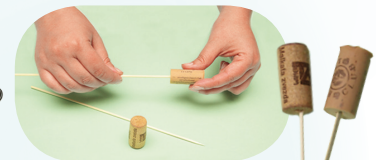
Tobă

Ai nevoie de:

- carton
- folie de aluminiu
- coală de carton
- foarfecă
- farfurie
- panglică
- două dopuri de plută
- două bețe
- o cutie de plastic
- o pungă de plastic

Pentru realizarea bețelor, înfișe câte un dop de plută în capătul ascuțit al fiecărui băț.

Iată cum procedezi:

- 1 Decupează un cerc din carton. Ai grijă să fie mai mare decât cutia de plastic. Decupează apoi interiorul cercului, astfel încât să poți introduce cutia de plastic.

- 2 Învelește cutia de plastic în folie de aluminiu.

- 3 Așază deasupra cutiei punga de plastic bine întinsă. Pentru fixare, trece-o prin cercul din carton, ca în figură. Nu-ți mai rămâne decât să faci niște găuri pentru panglică și... tobița ta e gata! Succes!

Joc. Deoarece ai reușit să îți confecționezi instrumentul preferat, e timpul să îl folosești. Cântă cu colegii un cântec și acompaniază-te sau ține ritmul cu instrumentul muzical confecționat de tine.

Unitatea 1

Evaluare

I. Alege răspunsul corect:

1

Tot ceea ce auzim poartă denumirea de:

- a. Valuri
- b. Sunete
- c. Unde

2

Sunetele se împart în două mari grupe:

- a. Sunete și zgomote
- b. Sunete și sunete muzicale
- c. Sunete muzicale și zgomote

4

Înălțimea este calitatea sunetului care ne arată:

- a. Câți centimetri are sunetul
- b. Cât de înalt sau grav este sunetul
- c. Cât de mare este sunetul

5

Intensitatea este calitatea sunetului de a fi:

- a. Mare sau mic
- b. Înalt sau scund
- c. Tare sau încet

6

Sunetele muzicale sunt reprezentate în scris prin semne grafice denumite:

- a. Buline negre și albe
- b. Note muzicale
- c. Cerculețe albe și negre

7

Ordinea ascendentă a notelor muzicale învățate în clasa a III-a este următoarea:

- a. Do 2, Si, La, Sol, Fa, Mi, Re, Do 1
- b. Re, Mi, Do 1, La, Fa, Sol, Si, Do 2
- c. Do 1, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si, Do 2

9

Maracasul este un instrument muzical ce provine din:

- a. România
- b. Spania
- c. America Latină

8

Zurgălăii, ca instrumente muzicale, se folosesc la:

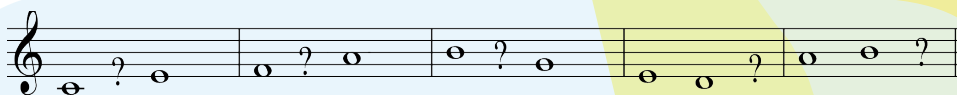
- a. Trezit
- b. Colindat
- c. Acordat

10

Castanietele sunt instrumente muzicale ce provin din:

- a. India
- b. România
- c. Spania

II. Găsește sunetele care lipsesc:

Autoevaluare

	I	II
Foarte bine	9 – 10 răspunsuri corecte	5 note muzicale
Bine	7 – 8 răspunsuri corecte	4 note muzicale
Suficient	5 – 6 răspunsuri corecte	3 note muzicale

Unitatea 2

Învățăm să cântăm

În această unitate:

- Vei cunoaște cum sunt construite cântecele.
- Vei înțelege ce importantă este legătura dintre text și melodie.
- Vei învăța să cânti individual și în cor.
- Vei reuși să folosești semnele învățate pentru descifrarea cântecelor.
- Vei ști cum să notezi lungimea sunetelor și a pauzelor.
- Vei cunoaște cum se măsoară timpul în muzică.
- Vei cânta individual, în grup cu unii colegi sau cu toată clasa, luându-vă la întrecere.

Cântarea vocală

► Cum cântăm corect?

Observă și descoperă!

Privește imaginile alăturate. Imaginează-ți că ești în locul celor doi copii. Cum crezi că ar trebui să inspiri sau să expiri corect?

Acum apleacă-te și așază coatele pe genunchi. Inspiră adânc și expiră. Așa-i că nu poți respira corect? Încearcă să cânți în această poziție. Așa-i că e imposibil? Acum stai drept, privește înainte și inspiră din nou. Încearcă să cânți. Bravo, ai reușit!

Care este poziția corectă a corpului?

Poziția corectă a corpului înseamnă să stai cu spatele drept, cu mâinile așezate lejer pe genunchi.

Ce este emisia naturală?

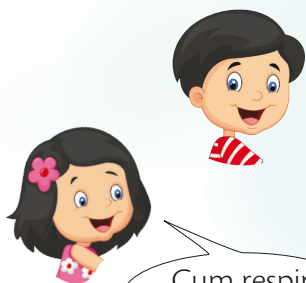
Emisia naturală înseamnă să cânți fără să forțezi vocea și fără să țipi.

Ce înseamnă a cânta?

A cânta înseamnă să auzi sunetele, apoi să le reproduci vocal.

Ce este dicția?

Dicția este modul de a pronunța clar și corect cuvintele. Fără o dicție bună, ascultătorul nu va înțelege textul cântecelor.

Cum respir corect?

Pentru **a respira corect**, tragi aer în piept, astfel încât să nu vadă nimeni când inspiri. Aerul îl expiri încet, cântând frumos.

Muzică și mișcare!

Scrie, împreună cu colegii tăi, pe diferite bilețele cuvintele: briză, vânt, vijelie. Alege un bilet și imaginează-ți că ești briză, vânt sau vijelie. Mergi prin clasă, mișcă mâinile și corpul arătând astfel colegilor ceea ce vrei să imiți. Inspiră și expiră aerul șuierând ușor, potrivit sau puternic, în funcție de ceea ce vrei să reprezinți.

► Cum cântăm în cor?

Observă și descoperă!

În imaginile de mai jos copiii cântă împreună. Menționează care sunt diferențele dintre cele două situații.

Situația 1

Situația 2

Reține!

Corul este o formație muzicală alcătuit dintr-un grup de persoane care cântă cu vocea împreună.

Dirijorul este persoana care conduce un cor sau o orchestră. Prin anumite mișcări ale mâinilor arată cum trebuie interpretată compoziția muzicală pe care o dirijează.

Joc muzical

Împărțiți-vă în trei grupe. Realizați o listă cu cântecele pe care le cunoașteți. Fiecare grupă va interpreta pe rând câte un cântec. Astfel, veți realiza primul vostru dialog muzical.

Știi că?...

... obiectul de care se folosește dirijorul pentru a da tonul (sunetul de început) este **diapazonul**.

Diapazonul, prin lovire și așezarea lui pe un obiect din lemn sau metal, emite sunetul La 1.

Ascultă sunetul diapazonului în varianta digitală a manualului.

Reține!

Pentru a cânta corect și frumos, trebuie să ai o poziție corectă a corpului, să respiri corect, să ai o dicție foarte bună și să emiți corect sunetele.

► Exerciții de respirație și vocalize

1 Ridică-te în picioare, depărtează ușor picioarele și stai cu mâinile pe lângă corp. La îndemnul cadrului didactic, ridică mâinile întinse deasupra capului. Când ți se va spune să inspiri, împreună cu colegii tăi, inspiră adânc ridicând mâinile deasupra capului și împingând picioarele în jos. Expiră rapid și gândește-te ce ai simțit, unde anume a ajuns aerul în corpul tău în timpul inspirării lui. Realizează acest exercițiu de cel mult cinci ori.

2

Ridică-te în picioare, depărtează ușor picioarele și stai cu privirea în față și mâinile pe lângă corp. La îndemnul cadrului didactic, așază o mână în zona abdomenului și o mână pe piept, la fel ca în imaginea alăturată. În timpul exercițiului, ai grijă să nu ridici din umeri, să nu ridici pieptul sau capul și să îți imaginezi că tot aerul intră în corpul tău. Expiră ușor, până la eliminarea completă a aerului, ca și cum ai vrea să suflă într-o lumânare fără să o stingi.

3

Având aceeași poziție ca în exercițiul anterior, imaginează-ți că trebuie să fredonezi în gând fără să deranjezi persoanele din jur. Deoarece acum înveți să cânti corect, fii atent la emisia vocală. Sunetul trebuie direcționat înspre nas. La îndemnul cadrului didactic, inspiră adânc. Fii atent când ridică mâna și îți face semn să inspiri și când îți face semn să cânti. Folosind consoana **M**, emite sunetul la înălțimea indicată. Ai grijă să cânti același sunet ca și colegii tăi.

Reține!

Un exercițiu de respirație făcut corect este primul pas în **cântarea vocală**. Cel de-al doilea pas îl faci cu ajutorul exercițiilor vocale. Acestea se numesc **vocalize**. Ele ne ajută să intonăm corect înălțimea sunetelor, să pronunțăm corect textul cântecelor, să devenim foarte buni coriști. Accesând manualul virtual, poți descoperi șase vocalize care te vor ajuta să te perfecționezi în cântarea vocală.

► Cum sunt construite cântecele?

Observă și descoperă!

În tabelul de mai jos vei observa și descoperi modele ale mersului melodic. Cântă împreună cu colegii și reprezintă mersul melodic al fiecărui exemplu prin mișcarea mâinii.

Repetarea
aceluiși sunet

Mers ascendent
treptat

Mers ascendent
prin salt

Mers descendent
treptat

Mers descendent
prin salt

Mers șerpuit

Reține!

Cântecul este o compoziție muzicală alcătuită din succesiunea expresivă a sunetelor muzicale cu înălțimi și durate diferite. Cântecul este construit după anumite reguli componistice foarte bine stabilite. Sunetele muzicale se succed prin repetare, ascendent, descendent, șerpuit, prin mers treptat sau prin salt.

În muzică nu vei întâlni niciodată un cântec alcătuit doar dintr-un singur exemplu de mers melodic. Cu cât există mai multe combinații ale mersului melodic, cu atât melodia este mai atractivă.

Aplică!

Cântă împreună cu colegii tăi fiecare exemplu de mers melodic al cântecelor, imitând prin mișcări ale mâinii mersul fiecărui exemplu.

Portofoliu

Compune un cântecel care să cuprindă cel puțin trei mersuri melodice.

Unitatea 2

► Legătura dintre text și melodie

Observă și descoperă!

Analizează cum este construit cântecul „Joc popular”.

Joc popular

Cântăm împreună!

★ ★ ★ (creație folclorică)

Rând melodic 1

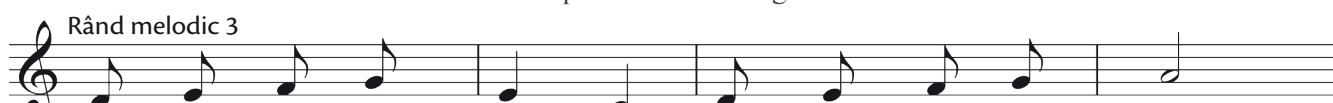
Joc a - șa cum es - te ho - ra

Rând melodic 2

E mai a - pri - gă ca no - ra

Rând melodic 3

Doi pași î - na - in - te și doi î - na - poi

Rând melodic 4

Vezi a - șa se joa - că ho - ra pe la noi.

- Citește cu atenție textul și spune despre ce este vorba în cântec.
- Analizează cum este construită linia melodică. Găsește trei exemple de mers melodic.
- Dansează o horă împreună cu colegii.

Reține!

Muzica face parte din viața noastră.

Cântecele pe care le cântăm cu vocea sunt alcătuite din text și melodie.

Între cele două elemente există o strânsă legătură.

Versul dintr-o poezie corespunde, de obicei, unui rând melodic.

Mai multe versuri grupate, la fel ca în literatură, alcătuiesc o strofă.

Aplică!

Faceți o listă cu cinci cântece pe care le-ați învățat la ora de Muzică și mișcare. Formați cinci grupe. Fiecare grupă va alege câte un cântec din cele cinci. Un reprezentant al fiecărei grupe va scrie textul cântecului ales pe o planșă de carton. Expuneți planșele pe oricare dintre pereții clasei. Analizați textele. Numărați rândurile melodice. Încercuiți fiecare strofă separat. Cântați în cor fiecare cântec, în ordinea în care au fost expuse.

► Strofă și refren. Repetiție sau schimbare

🎵 Cântă!

Cântăm împreună!

Strofă

Versurile și muzica: Alexandru Pașcanu

1. Te-ai tre - zit, cân - tă! Spa-lă - te și cân - tă!
 Ve - sel ești, cân - tă! Ai ne - ca - zuri? Cân - tă!
 2. La o - raș cân - tă! Și la ța - ră, cân - tă!
 Ci - ne - i bun cân - tă! Cân - tă și te - n - cân - tă!

Ai mân - cat, cân - tă! Cân - tă și pe drum.
 Cand te joci, cân - tă! Cân - tă și a - cum.
 Sus pe munți, cân - tă! Și pe li - to - ral.
 Cei cu - minți cân - tă! Cât mai mu - zi cal.

Refren

Noi cân - tăm cu drag, Tra, la, la, la, la, la, la, Vrem să fi - e mu - zi - cal,

Tra, la, la, la, la, Noi sunt - tem vo - ioși, să - nă - toși și fru - moși Pen - tru că

Bătăi din palme Da, da, Bătăi din palme știm _____ cu toți cân - ta Bătăi din palme

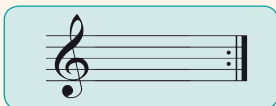
Reține!

De obicei, cântecele vocale au două sau mai multe strofe și refren.

O strofă poate avea două sau mai multe versuri.

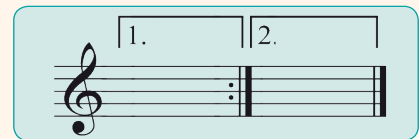
Refrenul este partea melodiei care se cântă după fiecare strofă. Acesta poate avea unul sau mai multe versuri.

Repetarea cântecului de la început

Repetarea fragmentului dintre cele două semne de repetiție

Repetarea fragmentului cu schimbarea ultimelor sunete. Semnele de deasupra portativului se numesc volte.

Interpretează

Memorează cântecul și imaginează-ți că ești solist vocal pe una dintre cele mai mari scene ale lumii. Cântă corect și cu pasiune. Dacă dorești să fii solist, cântă măcar o strofă singur. Refrenul îl va cânta toată clasa.

Portofoliu

Folosind notele muzicale pe care le cunoști, compune un cântecel în care să folosești semnele de repetiție sau schimbarea ultimelor sunete. Prezintă-le colegilor compoziția ta.

Cum se notează lungimea duratelor în muzică

► Durata de un timp (PĂTRIMEA)

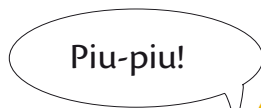

Îmi amintesc!

- Durata este calitatea sunetului de a fi mai scurt sau mai lung.

Observă și descoperă!

- 1 Citește silabic textul de mai jos, bătând din palme fiecare silabă:

- 2 Privește portativul de mai jos. Observă și descoperă cum sunt așezate silabele dedesubtul notelor muzicale. Cântă cu denumirea sunetelor muzicale, apoi cântă cu text melodia, bătând ușor cu degetul pe bancă fiecare sunet.

🎵 Cântec de toamnă

Cântăm împreună!

Muzica: Nicolae Lungu

Mân - dră - i toam - na și bo - ga - tă, În le - gu - me și - a - poi ia - tă,
A - re fruc - te câ - te vrei Și must bun din stru - gu - rei

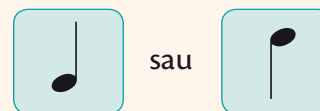

Reține!

Durata sunetelor este reprezentată în muzică prin semne grafice care se numesc NOTE MUZICALE. Scrierea notelor muzicale se face pe portativ sau în funcție de acesta. Codițele notelor muzicale se scriu întotdeauna de sus în jos.

Sunetul muzical care durează un timp, adică o secundă, se numește PĂTRIME.

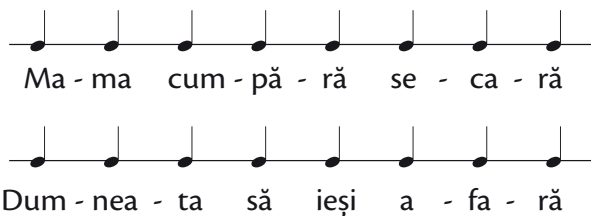
Pătrimea este reprezentată grafic printr-o notă muzicală astfel:

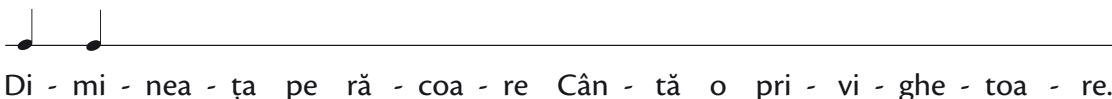

Aplică

1 Citește această numărătoare din folclorul copiilor și bate din palme la fiecare silabă.

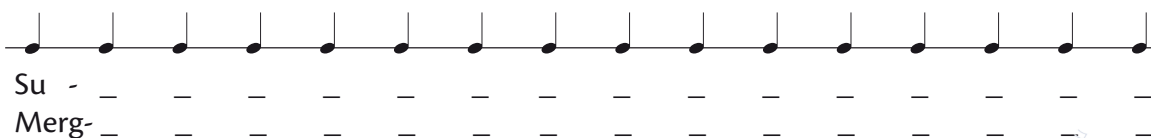

2 Scrie, pe caiet, câte o pătrime deasupra fiecărei silabe, după modelul:

3 Scrie pe caiet, sub fiecare pătrime, silabele corespunzătoare:

*Sunetele înșirate, după înălțime toate,
Merg pe scara muzicală, care suie și coboară.*

Cântăm împreună!

Muzica: Dimitrie Cuclin

4 Mișcă vântul frunzele

- Cântă melodia cu denumirea notelor.
- Cântă melodia cu text.
- Cântă melodia la pianul virtual.

Portofoliu

Compune o melodie cu pătrimi, alcătuită din toate sunetele de la Do 1 până la Do 2.

Cântă melodia colegilor tăi. Roagă-i să te acompanieze bătând din palme, în ritm.

Unitatea 2

► Durata de jumătate de timp (OPTIMEA)

Observă și descoperă!

1 Citește silabic textul de mai jos, bătând din palme fiecare silabă accentuată:

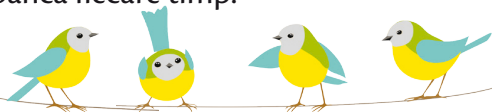

2 Privește portativul de mai jos. Observă și descoperă cum sunt așezate silabele dedesubtul notelor muzicale. Cântă melodia cu denumirea notelor muzicale, apoi cu text, bătând ușor cu degetul în bancă fiecare timp.

Voinicii

- fragment -

Cântăm împreună!

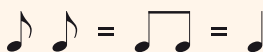

Muzica: Nelu Ionescu

Reține!

Durata de jumătate de timp se numește **optime**. Pe un timp cântăm două optimi. Semnul grafic al duratei de o jumătate de timp se reprezintă astfel:

se folosesc pentru cântarea vocală

se folosesc pentru cântarea instrumentală

Valoarea notelor nu se modifică, indiferent de semnul grafic folosit pentru scrierea optimii.

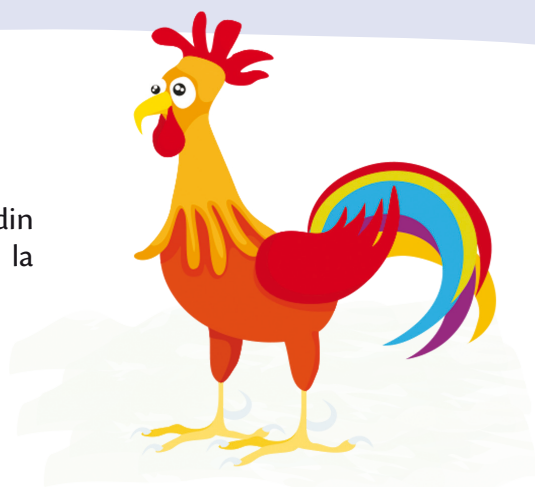

Aplică!

1 Citește următoarea numărătoare din folclorul copiilor și bate din palme la fiecare silabă accentuată.

Ro - şu, sprin - ten, alb la pin - ten
Ui - te, Go - gu, Pin - te - no - gu!

2 Scrie notele muzicale în caietul de muzică. Încercuiește optimile. Citește ritmic folosind silaba TA pentru pătrimi și silaba TI pentru optimi. Bate ușor cu degetul în bancă, marcând fiecare timp.

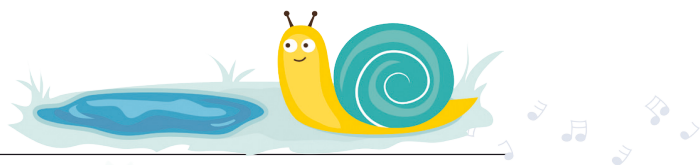

3 Scrie în caietul de muzică valorile de note corespunzătoare fiecărei silabe:

Melc, melc co-do-belc, Scoa-te coar-ne bo-u-rești
Și te du la bal-tă, De bea a-pă cal-dă.

Melc, melc co - do- belc, Scoa- te coar- ne bo- u- rești

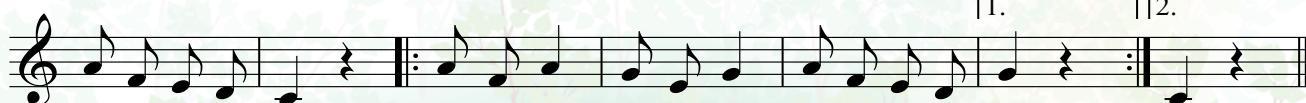

Cântăm împreună!

4 La pădure

1. Când am fost noi la pă-du-re, La, la, la, la, la, Am cu-les la fragi și mu-re

La, la, la, la, la. Ui-te-a-șa, ui-te-a-șa, La, la, la, la, la, la. la.

2. Și-am văzut un iepuraș,
La-la-la-la-la,
Sărea sprinten, drăgălaș,
La-la-la-la-la.

3. Erau multe păsărele,
La-la-la-la-la,
Ne-ntreceam în zbor cu ele,
La-la-la-la-la.

4. Tot felul de fluturei,
La-la-la-la-la,
Ne-ntreceam în zbor cu ei,
La-la-la-la-la.

● Cântă melodia cu denumirea notelor, bătând ușor cu degetul în bancă fiecare timp. ● Citește textul silabic, respectând ritmul cântecului. ● Împreună cu colegii tăi, cântă melodia cu text, acompaniindu-vă cu jucării muzicale. ● Cântă la pianul virtual melodia învățată.

Unitatea 2

► Durata de doi timpi (DOIMEA)

Observă și descoperă!

Descoperă lungimea sunetelor muzicale, bătând din palme la fel ca în exemplul de la începutul cântecului.

Cântăm împreună!

Un elefant

Un e - le - fant Se le - gă - na Pe o pân - ză de pă - ian - jen
Și pen - tru că nu se ru - pea A mai che - mat un e - le - fant.

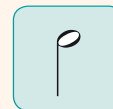
Reține!

Durata de doi timpi se numește **doime**.

Semnul grafic al duratei de doi timpi se reprezintă astfel:

sau

Aplică!

Deoarece ai deja experiență în confecționarea jucăriilor muzicale, construiește o altă jucărie muzicală, mai performantă.

Împreună cu colegii tăi, formează o mică orchestră de jucării muzicale și faceți următorul joc ritmic.

- Formați două grupe.
- Prima grupă, alcătuită din colegii tăi care au jucării melodice, adică jucării care emit sunete de diferite înălțimi, vor cânta pătrimi, încercând să interpreteze sunete muzicale.
- A doua grupă, alcătuită din colegii tăi cu instrumentele de percuție, va bate optimi.
- Tu, cel care citești aceste rânduri, dacă dorești să fii solist, vei bate din palme atunci când dorești ca pentru o secundă să fie liniște. Colegii tăi vor trebui să fie foarte atenți să respecte ritmul și să se oprească la timp.

2 Greier, greieruș

după auz

Cântăm împreună!

Muzică: Dorica Buzdugan

Gre-ier, gre - ie - ruș ne-gru ca de tuș, Cu a ta vi-
oa - ră Ai cân-tat o va - ră, Gre-ier, gre-ie - ruș!

- Ascultă melodia din varianta digitală a manualului.
- Învăță după auz și bate din palme fiecare timp.
- Găsește sunetele care se cântă pe doi timpi.

Audiție

Audiază *Greier, greieruș*, de Dorica Buzdugan. Cântă melodia după auz. Acompaniază-te cu negativul existent în manualul digital!

3 Mierla

Cântăm împreună!

Mier- la plân - ge lân-gă râu măi, C-a ră-mas cui - bul pus-tiu, măi!
Pes - te deal pă - lit de bru - me, Au ple - cat pu - ii în lu - me,
Pes - te deal, pes - te ce - ta - te, Au ple - cat pu - ii de - par - te.

- Cântă melodia cu denumirea sunetelor, bătând ușor cu degetul fiecare timp.
- Citește textul silabic, respectând ritmul cântecului.
- Împreună cu colegii tăi, cântă melodia cu text, acompaniați de jucării muzicale.
- Cântă la pianul virtual melodia învățată.

Portofoliu

Compune o melodie care să conțină pătrimi, optimi și doimi.

Unitatea 2

► Pauza de pătrime

Observă și descoperă!

1 Observă în rândul de mai jos un nou semn grafic. Descoperă semnificația lui.

Toa-tă va-ra a cân-tat   Cu chi-ta-ra ne-n-ce-tat
lar când fri-gul a ve-nit   Ci-ne plân-ge zgri-bu-lit?

2 Copiază în caietul de muzică numărătoarea din folclorul copiilor. Introdu semnul grafic descoperit anterior acolo unde crezi că s-ar potrivi. Dezbate cu colegii rolul pe care crezi că îl are.

Doi lei pe lu-nă   Și-o a-lu-nă bu-nă   Și-o ca-fea a-ma-ră   leși te rog a-fa-ră

Reține!

În muzică există și momente de **tăcere**, marcate prin semne grafice care se numesc **pauze**. **Semnul grafic** care reprezintă pauza de un timp poartă denumirea de **pauză de pătrime**.

Aplică!

Cântăm împreună!

Furnicuța cea micuță

Text: Costin Diaconescu

Muzica: Lăcrămioara-Ana Pauliuc

Fur-ni-cu-ța cea mi-cu-ță   du-ce-un bob de grâu   Mer-ge jos la moa-ra   cea de lân-gă râu

Mier-le, vră-bi-u - țe   și doi cin-te-zoi   Stri-gă-n gu-ra ma - re   ce mai tă-ră-boi.

- Cântă melodia cu denumirea notelor.
- Cântă melodia cu text.
- Cântă melodia la pianul virtual.

Pauza de optime

Observă și descoperă!

- 1 Observă în cântecul de mai jos un nou semn grafic. Descoperă semnificația lui.

Ploaia

Cântăm împreună!

Muzica și versurile: Petre Tipordei

- Cântă melodia cu denumirea notelor.
- Cântă melodia cu text.

- 2 Scrie în **caietul de muzică** următorul exercițiu ritmic. Completează cu pauze de optime acolo unde acestea lipsesc. Joacă-te cu instrumentul tău de percuție, redând ritmul din exercițiu.

Aplică!

Reține!

Pentru tăcerea de jumătate de timp se folosește **pauza de optime**. Aceasta seamănă cu cifra 7 și se scrie ca în exemplul alăturat.

Cântăm împreună!

Mica serenadă

după auz

Muzica: W.A. Mozart

- Copiază fragmentul muzical în caietul de muzică.
- Găsește și încercuiește pauzele de optime.
- Cântă melodia cu denumirea notelor muzicale, bătând fiecare timp cu degetul în bancă.
- Ascultă în manualul digital fragmentul de mai sus și urmărește cu degetul pe carte.

Măsura de $\frac{2}{4}$

Observă și descoperă!

1 Observă și descoperă care dintre silabele textului de mai jos sunt accentuate. Scrie câte un semn (>) deasupra silabelor accentuate. Citește silabic și scrie câte o linie verticală după fiecare silabă neaccentuată.

As - tăzi noi cu mic cu ma - re
Vrem să fa - cem o ser - ba - re.

2 Fluturaș

Cântăm împreună!

Muzica: Constantin Romașcanu

Flu - tu - ra - șu - le fru - mos, La - să - te pu - țin mai jos.
Mi - nu - na - te - le cu - lori, Nu se văd prea sus când zbori.

- Cântă melodia cu denumirea notelor. Bate ușor cu degetul fiecare timp.
- Citește silabic textul, respectând ritmul cântecului.
- Împreună cu colegii, cântă melodia cu text, acompaniindu-vă cu jucăriile muzicale.
- Cântă la pianul virtual melodia învățată.

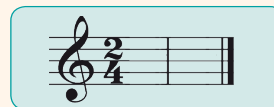
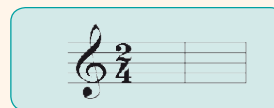
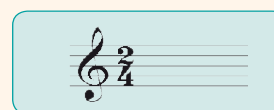

Reține!

Măsura este o grupare de timpi accentuați și neaccentuați. Ea se scrie la începutul cântecului, pe portativ, după cheia Sol. Cifra de sus reprezintă numărul timpilor, iar cifra de jos reprezintă unitatea de timp.

Măsurile sunt despărțite între ele prin linii verticale care se numesc **bare de măsură**. Acestea se scriu pe portativ începând de sus în jos de la linia cinci până la linia unu.

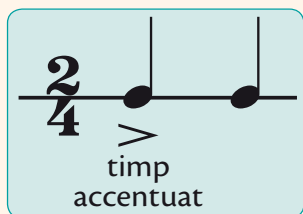
La finalul unui cântec se scrie **bara dublă finală**.

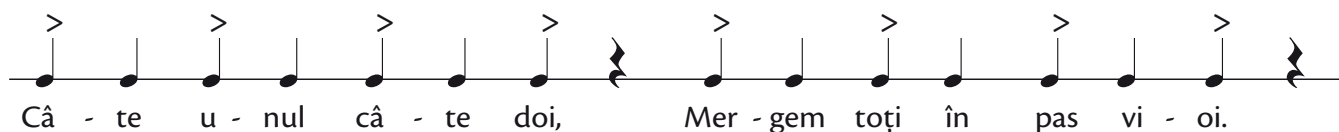
Unu

Doi

Tactarea măsurii de $\frac{2}{4}$ se face prin mișcarea mâinilor. Primul timp în jos și al doilea timp în sus. Fiecare mișcare a mâinii reprezintă câte un timp.

1 Scrie în caietul de muzică fragmentul următor.

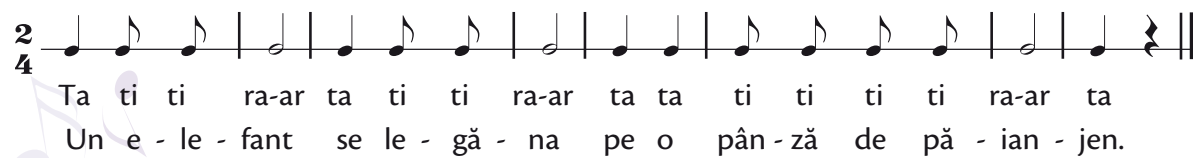
2 Transcrie exercițiul în caiet. Scrie măsura de $\frac{2}{4}$, trasează bare de măsură și marchează timpii accentuați.

3 Scrie pe caiete combinații ritmice în măsura de $\frac{2}{4}$ folosind duratele învățate.

4 Pronunță nume alcătuite din două silabe și identifică silaba accentuată.

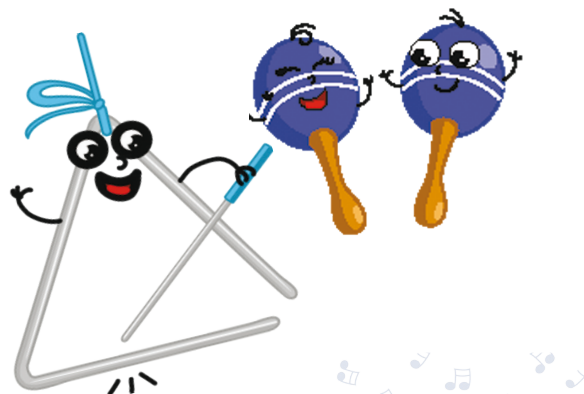
5 Citește ritmic, folosind silabele indicate în primul rând. Apoi citește cu textul cântecului *Un elefant*. Tactează măsura.

6 Completează măsurile de mai jos cu valorile din coșul alăturat. Atenție: trebuie să îți încapă toate!

Unitatea 2

Cântăm împreună!

7 Joc muzical

Strofă

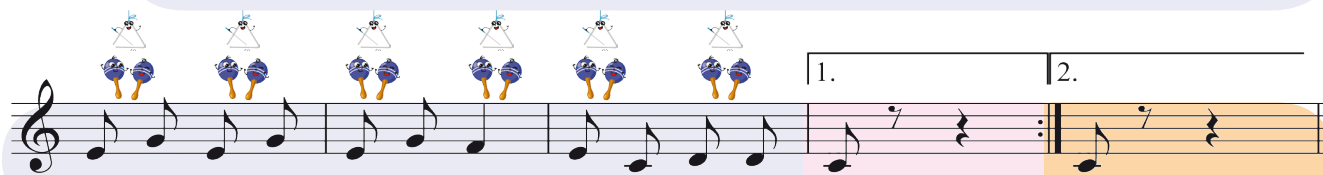

U - nu, doi, U - nu, doi, Vi - no să te prinzi cu noi!
Vi-no-n-coa Nu mai sta Hai și joa - că ui - te - a - șa!

Refren

Ci - ne in - tră - n joc cu noi E, de vi - neri pâ - nă joi,

Cu - min - tel și să - nă - tos Ba - te ta - re jos! ta!

- Cântă melodia cu denumirea sunetelor.
- Cântă melodia cu text.
- Cântă melodia la pianul virtual.
- Identifică semnele de repetiție și voltele din cântec. Precizează înțelesul fiecărui semn.
- Joacă-te cu colegii tăi, cântă și acompaniază-te cu instrumentele de percuție indicate în cântec.
- Analizează construcția cântecului, după modelul de mai jos.

Cântăm împreună!

8 Drag mi-e jocul românesc

Drag mi-e jo - cul ro - mâ - nesc, Dar nu știu cum să-l por - nesc,
Bi - ne de nu l - oi por - ni, Eu ru - și - ne oi pă - ți,
Nu te ui - ta la co - joc, Ci te ui - tă cum mai joc,
Hei! Tra, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la.

- Cântă melodia *Drag mi-e jocul românesc*, reprezentând linia melodică prin mișcarea mâinii pe verticală.
- Cântă din nou melodia, folosind numele notelor în loc de versuri.
- Transcrie melodia în caietul de muzică.

Muzică și mișcare!

- 9 Copiii, așezați în cerc, se țin de mâini. În timp ce cântă melodia, la primele patru măsuri se ridică pe vârfuri, iar la următoarele patru măsuri fac patru pași înainte și patru pași înapoi.

Joc muzical

- 10 **Ritm și melodie.** Vino în fața clasei și compune pe loc o melodie alcătuită din toate sunetele învățate. Colegii tăi vor asculta atenți melodia. Folosind jucăriile muzicale confecționate, vor cânta melodia împreună cu tine și te vor acompania. Mișcă-te în ritmul muzicii.

Portofoliu

Compuneți o scurtă melodie în măsura de $\frac{2}{4}$ folosind note muzicale și alte semne grafice pe care le cunoști. Cântă colegilor melodia compusă.

Recapitulare

1 Joc muzical

Îți propun ca la începutul orei de Muzică și mișcare să ne jucăm cu sunetele și duratele învățate. Tu vei cânta, pe un sunet ales de tine, numele unei durate muzicale învățate (exemplu: doime, pătrime sau optime), iar colegii vor răspunde cântând pe același sunet (exemplu: doi timpi, un timp sau jumătate de timp).

Un coleg va trebui să scrie pe portativul de pe tablă nota muzicală și să recunoască înălțimea sunetului cântat de tine și de colegii tăi. La sfârșit vom încadra notele în măsura de $\frac{2}{4}$ și vom încerca să cântăm împreună noua compoziție muzicală tactând măsura de $\frac{2}{4}$. Va trebui să fii foarte atent cum alegi duratele pentru a le putea încadra la sfârșit în măsură.

Culesul viilor

2 Cântăm împreună!

Versurile și muzica: Lăcrămioara-Ana Pauliuc

Stru - gu - rii din vi - e as - tăzi toți s-au copt.

Hai cu noi la vi - e, es - te o - ra opt.

Pân' la prânz de s-o pu - tea vi - a s-o cu - le - gem,

Că pe sea - ră noi am vrea să dan - săm cât ze - ce.

- Cântă cu denumirea notelor și apoi cu text, tactând măsura de $\frac{2}{4}$.
- Participă la o interpretare deosebită prin acompanierea cu instrumente de percuție.
- Analizează cum este construit cântecul *Culesul viilor* după modelul de mai jos.

3 Joc muzical

Dacă vesel se trăiește

după auz

Cântăm împreună!

Da-că ve-sel se tră - ieș-te ba-te-a șa: (gesturile Da-că ve-sel se tră - ieș-te ba-te-a
fă a șa: sunt indicate fă a
ba-te-a șa: sub cântec) ba-te-a
cal-că-a șa:
bi - ne e. cal-că-a
bi - ne

ș a: (gesturile Da - că ve - sel se tră - ieș - te, U - nul al - tu - ia zâm -
ș a: sunt indicate
ș a: sub cântec)
ș a:
e.

beș - te Da - că ve - sel se tră - ieș - te ba - te - a ș a: (gesturile
fă a ș a: sunt indicate
ba - te - a ș a: sub cântec)
cal - că - a ș a:
bi - ne e.

- Învață cântecul după auz.
- Cântă și dansează în ritmul cântecului.

4 Descoperă șase cuvinte legate de ora de muzică. Scrie-le pe caiet.

C	D	A	P	S	O	E	H
A	L	I	O	T	D	I	E
N	O	S	R	L	M	O	I
T	C	U	T	M	E	I	O
E	O	N	A	T	I	V	S
C	H	E	I	A	S	O	L
N	O	T	E	I	P	C	N
M	E	L	O	D	I	E	N

5 Băiețelul din imaginea de mai jos pescuiește note muzicale. Grupează-le după durată și numără-le.

6 Portofoliu

Compune un cântec în măsura de $\frac{2}{4}$.

Evaluare

I. Alege răspunsul corect:

1

La ce ne ajută exercițiile de respirație?

- a. Să inspirăm corect
- b. Să expirăm corect
- c. Să inspirăm și să expirăm corect

2

Vocalizele ne ajută:

- a. Să intonăm corect înălțimea sunetelor
- b. Să pronunțăm corect textul cântecelor
- c. Să intonăm corect sunetele și să pronunțăm corect textul cântecelor

3

În cântece, linia melodică are:

- a. Mers ascendent treptat și mers descendent prin salt
- b. Mers descendent treptat și multe sunete repetate
- c. Cât mai multe variante de mers melodic

4

Versul dintr-o melodie corespunde:

- a. Refrenului
- b. Unui rând melodic
- c. Unei strofe

5

Semnul de repetiție ne arată:

- a. Când se termină un cântec
- b. Când începe un cântec
- c. Repetarea unui fragment muzical

6

Pentru a scrie corect notele muzicale procedăm astfel:

- a. 1. Scriem înălțimea sunetului
2. Scriem codița notei pornind de sus în jos
- b. 1. Scriem codița notei pornind de jos în sus
2. Scriem înălțimea sunetului
- c. 1. Scriem înălțimea sunetului
2. Scriem codița notei pornind de jos în sus

7

Sunetele muzicale sunt reprezentate grafic prin:

- a. Note muzicale
- b. Buline
- c. Ovale

8

Semnul grafic se numește:

- a. Pătrime
- b. Pauză de pătrime
- c. Pauză de optime

9

Semnul grafic se numește:

- a. Pauză de pătrime
- b. Pauză de optime
- c. Cifra 7

10

Măsura de $\frac{2}{4}$ este alcătuită din:

- a. Primul timp accentuat și al doilea timp neaccentuat
- b. Primul timp neaccentuat și al doilea timp accentuat
- c. Doi timpi accentuați

II.

Audiție

Vei audia cinci cântece dintre cele învățate până acum. Recunoaște cântecele. Scrie titlurile lor în caietul de muzică.

Autoevaluare

	I	II
Foarte bine	9 – 10 răspunsuri corecte	5 cântece
Bine	7 – 8 răspunsuri corecte	4 cântece
Suficient	5 – 6 răspunsuri corecte	3 cântece

Unitatea 3

Să cântăm, să colindăm

În această unitate:

- Vei cunoaște mai multe sunete și cum se notează ele.
- Vei asculta cântece pentru copii, colinde și vei cunoaște obiceiuri de iarnă.
- Vei cunoaște dansuri populare și le vei dansa.
- În cadrul dansurilor, vei realiza mișcări expresive pe care ți le cer melodia și ritmul dansului și vei realiza și mișcări libere.
- Vei reuși să folosești semne care modifică înălțimea sunetelor.
- Vei putea să cânti propriile melodii și să exemplifici prin mișcări corporale.
- Vei cânta individual, în grupe cu unii colegi sau cu toată clasa, luându-vă la întrecere.
- Vei reuși să realizezi un proiect artistic dedicat sărbătorilor de iarnă.

Sunetul și nota Si sub portativ

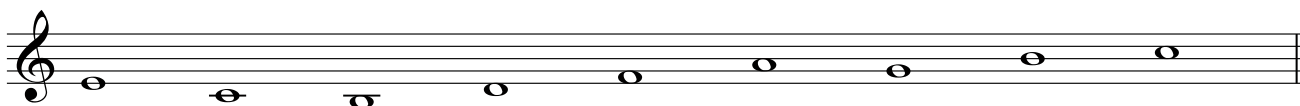

Observă și descoperă!

1 Pornind de la sunetul La 1 pe care îl vei auzi cântat la pianul virtual, cântă sunetele care îți vor fi arătate pe „scara muzicală” alăturată. La început vei fi ajutat prin cântarea la pianul virtual a primelor sunete. Apoi va trebui să te descurci singur. Există un spațiu colorat care nu are denumire. Descoperă cât de jos sau de sus trebuie să cânti sunetul respectiv.

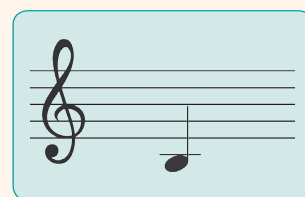
Do 2
Si
La
Sol
Fa
Mi
Re
Do 1

2 Transcrie în caietul de muzică, în ordine ascendentă, notele muzicale de pe portativ. Scrie numele fiecărei note sub portativ. Există o notă pe care încă nu ai învățat-o. Amintește-ți cum se numește nota care se află sub nota Do 2. Descoperă numele notei care se află sub Do 1.

Reține!

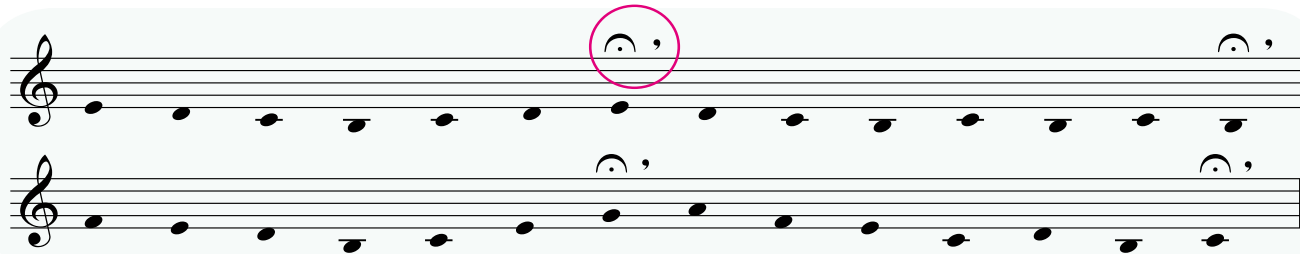
Sunetul care se scrie dedesubtul portativului, sub prima liniuță suplimentară, se numește **Si sub portativ**. Sunetul **Si sub portativ** este mai grav decât sunetul Do 1.

Aplică!

1 Scrie în caietul de muzică un portativ cu nota muzicală Si sub portativ. Nu uita să scrii cheia Sol la începutul portativului.

2 Cântă primele șapte sunete. Ultimul sunet îl vei cânta mai lung decât pe celelalte, pentru a putea fi preluat de unul dintre colegii tăi. El va cânta următoarele șapte sunete. Semnul , numit coroană, aflat deasupra anumitor sunete, îți va aminti că acele sunete trebuiesc cântate mai lung. Virgula de după coroană îți arată unde trebuie să respiri.

3 Transcrie exercițiul în caietul de muzică și completează spațiile din portativ cu notele indicate.

4 Cloșca

Cântăm împreună!

Cloș-ca stri-gă ca o ma-mă Clo, clo, clo, clo, clo Ea pe pu - i - șori îi chea-mă

Clo, clo, clo, clo, clo Și a - lear-gă-n sus și-n jos că a - fa - ră e fru-mos.

Clo, clo, clo, clo, clo, clo, clo, clo Clo, clo, clo, clo, clo, clo, clo, clo

- Cântă melodia cu denumirea notelor muzicale.
- Citește silabic textul, respectând ritmul cântecului.
- Cântă cu text, bătând ușor cu degetul în bancă fiecare timp.

5 Limba românească

(după auz)

Versurile: G. Sion

Cântăm împreună!

Muzica: I. Cârțu

Multe dul-ce și fru-moa-să Lim-ba ce-o vor - bim Al-tă lim - bă-ar-mo-ni-oa-să Ca ea nu gă - sim.

Șal-tă i - ni-ma-n plă-ce-re Când o as-cul-tăm Și pe bu-ze-a-du-ce mie-re Când o cu-vân-tăm.

- Cântă melodia cu denumirea notelor, bătând ușor cu degetul în bancă fiecare timp.
- Citește textul silabic, respectând ritmul cântecului.
- Găsește notele Si sub portativ din cântec.

Muzică și mișcare!

6 Sărituri pe portativ. Pe podeaua clasei se marchează cu benzi adezive un portativ. Clasa se împarte în două echipe. Căpitanul jocului spune o notă muzicală. Un membru din fiecare echipă sare și încearcă să aterizeze exact pe linia sau spațiul notei. Primul care ajunge în poziția corectă câștigă un punct pentru echipă.

Portofoliu

Compune o melodie folosind toate sunetele și duratele pe care le cunoști, inclusiv nota muzicală învățată astăzi.

Cântă colegilor compoziția ta și ascultă compozițiile lor.

Sunetul și nota La sub portativ

Do 2
Si
La
Sol
Fa
Mi
Re
Do 1
Si
La

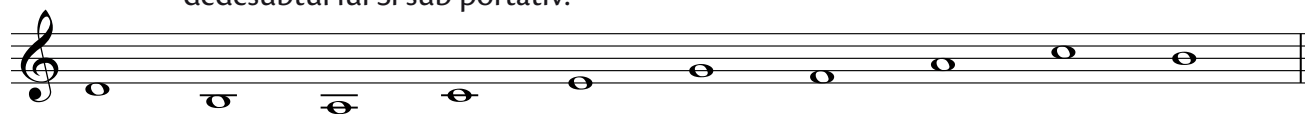
Joc muzical

Pornind de la sunetul La 1 pe care îl vei auzi cântat la pianul virtual, cântă sunetele care îți vor fi arătate pe „scara muzicală”. Ultimul spațiu colorat nu are denumire. Descoperă cât de jos sau de sus trebuie să cânti sunetul respectiv.

Observă și descoperă!

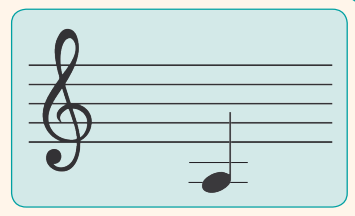
Transcrie în caietul de muzică, în ordine descendentă, notele muzicale de pe portativ. Scrie sub portativ numele fiecărei note. Pentru a denumi ultima notă amintește-ți cum se numește nota muzicală care se găsește sub Si 1. Descoperă numele notei care se află dedesubtul lui Si sub portativ.

Reține!

Sunetul care se scrie dedesubtul portativului, pe a doua liniuță suplimentară, se numește **La sub portativ**.

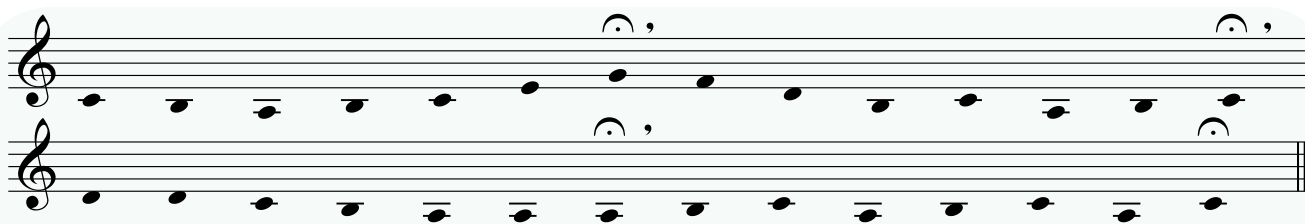
Sunetul **La sub portativ** este mai grav decât sunetul Si sub portativ.

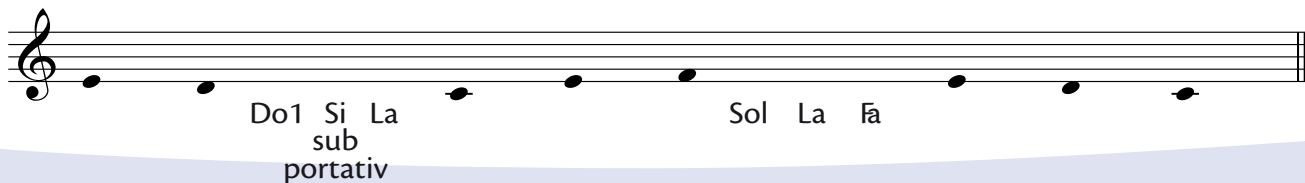
Aplică!

Scrie în caietul de muzică un portativ cu nota muzicală La sub portativ. Nu uita să scrii cheia Sol la începutul portativului.

- 1 Cântă primele sunete până la coroană. Predă ștafeta unei colege care va prelua ultimul sunet cântat de tine și va merge mai departe. La rândul ei, va preda ștafeta unui alt coleg.

- 2 Transcrie exercițiul în caietul de muzică și completează spațiile din portativ cu notele indicate.

Cântăm împreună!

Moș Martin și Albiuța

Lăcrămioara-Ana Pauliuc

- Transcrie cântecul în caietul de muzică.
- Încercuiește toate sunetele La sub portativ.
- Cântă melodia cu denumirea notelor muzicale, tactând măsura de $\frac{2}{4}$.
- Cântă melodia cu text.

Cântec de leagăn

(după auz)

Cântăm împreună!

- Transcrie cântecul în caietul de muzică.
- Încercuiește toate sunetele La sub portativ.
- Cântă melodia cu denumirea notelor muzicale, bătând cu degetul în bancă fiecare timp.

Muzică și mișcare!

Șirul sunetelor. Pornind de la sunetul La 1 cântat de tine sau de un coleg de-al tău, fiecare membru al clasei va cânta, când îi vine rândul, un sunet spus de doamna învățătoare.

Portofoliu

Compune o melodie folosind toate sunetele și duratele pe care le cunoști.

Cântă colegilor compoziția ta și ascultă compozițiile lor.

Sunetul și nota Sol sub portativ

Do 2
Si
La
Sol
Fa
Mi
Re
Do 1
Si
La
Sol

Joc muzical

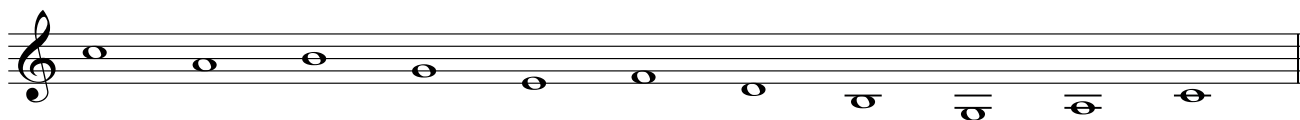

Vei auzi cântat la pianul virtual sunetul La 1. Redă sunetul. Cântă și alte sunete care îți vor fi arătate pe „scara muzicală”. Există un spațiu colorat care nu are denumire. Descoperă cât de jos sau de sus trebuie să cânți sunetul respectiv.

Observă și descoperă!

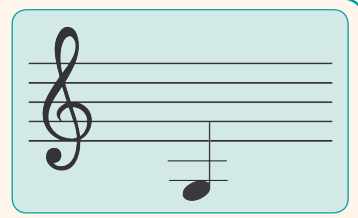
Transcrie în caietul de muzică, în ordine descendentă, notele muzicale de pe portativ. Scrie numele fiecărei note sub portativ. Descoperă denumirea ultimei note. Pentru aceasta, amintește-ți ce notă scriem sub La 1.

Reține!

Sunetul care se scrie dedesubtul portativului, sub a doua linie suplimentară, se numește **Sol sub portativ**.

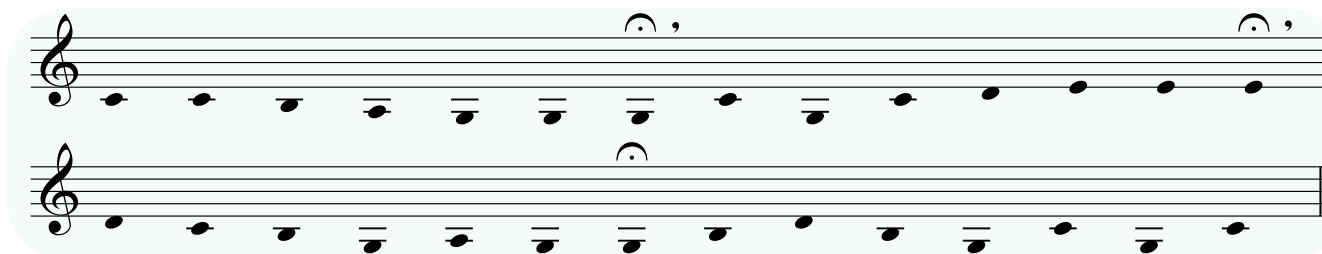
Sunetul **Sol sub portativ** este mai grav decât sunetul La sub portativ.

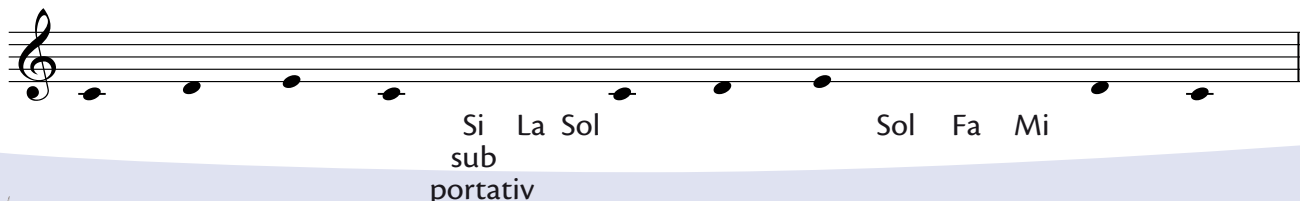
Aplică!

Scrie în caietul de muzică un portativ cu nota muzicală Sol sub portativ. Nu uita să scrii cheia Sol la începutul portativului.

- 1 Cântă primele sunete până la coroană. Predă ștafeta unei colege care va prelua ultimul sunet cântat de tine și va merge mai departe. La rândul ei va preda ștafeta unui alt coleg.

- 2 Transcrie exercițiul în caietul de muzică și completează spațiile din portativ cu notele indicate.

Cântăm împreună!

3 Douăzeci pitici voinici

Muzica: Gh. Cucu

Do - uă - zeci pi - tici voi-nici Tra la la la la

Se bă - tu - ră cu-n a - rici Tra la la la la

S-au bă - tut și s-au lup - tat Tra la la la la

Lu - mea-n - trea - gă s-a mi - rat Tra la la la la.

- Cântă melodia cu denumirea notelor muzicale, tactând măsura de $\frac{2}{4}$.
- Cântă melodia cu text.
- Transcrie cântecul în caietul de muzică.
- Înconjoară cu creionul toate sunetele Sol sub portativ.

Muzică și mișcare!

4 Recunoaște sunetele

Se împarte clasa în grupuri de câte 4-5 elevi. Doamna învățătoare va cânta la pianul virtual sunetul La 1. Pornind de la acest sunet, va cânta 10 sunete diferite la pianul virtual. Pe rând, fiecare grupă va trebui să le recunoască și să le cânte cu denumirea lor. Dacă grupa ta va recunoaște toate sunetele cântate la pianul virtual, grupa din care faci parte va fi declarată câștigătoare.

Portofoliu

Compune o melodie folosind toate sunetele și duratele pe care le cunoști.

Cântă colegilor compoziția ta și ascultă compozițiile lor.

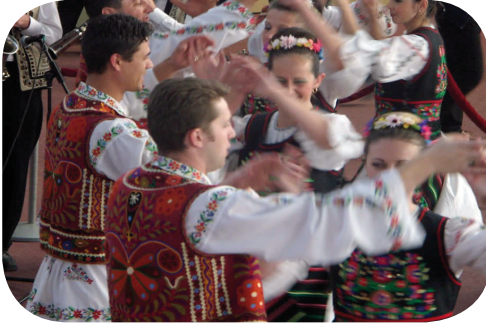

Dansul popular

Observă și descoperă!

Ce fac persoanele din imagine? Cum sunt îmbrăcate?

Reține!

Dansul a făcut întotdeauna parte din viața omului. Dansurile populare își au originile în sărbători străvechi. Ele se desfășurau în spații deschise, câmpii, poieni.

Dansurile populare sunt însoțite de muzică instrumentală și strigături. Ele diferă de la o zonă a țării la alta, în funcție de melodie, text, ritm, costume.

Dansurile populare cele mai cunoscute sunt: *Hora*, *Ciuleandra*, *Călușul*, *Brașoveanca*, *Sârba*, *Bătuta*.

Aplică!

1 Memorează cântecul și dansează o horă împreună cu colegii tăi. Țineți-vă de mâini, în cerc. În timp ce cânti, dansează câte doi pași în față și doi pași înapoi.

Cântăm împreună!

Hai să tragem hora mare

1. Frun - ză ver - de de ci - coa - re, Tra, la, la, la, la, la, la, la, la, la,
Hai să tra-gem ho - ra ma - re,

Pe câm - pi - a cea cu flori, Tra, la, la, la, la, la, la, la, la, la,
Că e soa - re fă - ră nori,

- 2 • Memorează cântecul și dansează *Hațegana* în pereche cu colega sau colegul de bancă. • Strofele le dansați făcând patru pași înainte și patru pași înapoi, refrenul îl dansați învârtindu-vă în ritmul melodiei.

Cântăm împreună!

Muzica: Gheorghe Șoima

Mân-dru-i jo-cul Ha-țe-ga-na. Tra, la, la, la, la, la, la, la Nu-mai să iei bi-ne sea-ma Tra, la, la, la la, la
Na - in - te și pe sub mâ-nă. Tra, la, la, la, la, la, la, la Să tot joci o săp-tă-mă-nă Tra, la, la, la, la, la

Tra, la, la, la, la, la, la, la. Tra, la, la, la, la, la, la, la Tra, la, la, la, la, la, la, la, la, la, Mân-dră-i Ha-țe - ga - na.

- 3 • Memorează cântecul *Ca la noi la Fălticeni* și dansează *Bătuta* în pereche cu colega sau colegul de bancă. • Dansează făcând pași mici, unul lângă altul.

Cântăm împreună!

Ca la noi la Fălticeni

Hai la ho - ră măi flă - căi Și ju - cați bă - tu - ta măi Și ju - cați bă -
Lă - sați ho - ra du - pă mi - ne, Că eu știu ju - ca mai bi - ne, Că eu știu ju -
tu - ta măi ia c - a - șa și - a șa. Nu - ma - n vâ - fur i Și căl - că - ie,
ca mai bi - ne Du - pă mi - ne bi - ni șor

La, la, la, la, la, la, la, Să se - a - u - dă - n deal la vi - e, ia c - a - șa și - a șa.
Și - o bă - tu - tă pe - pi - cior

Audiție

Accesează manualul digital și dansează pe ritmuri populare românești.

Portofoliu

Alcătuiește un album din fotografii cu dansurile populare cele mai cunoscute.

Genuri muzicale. Colinda

Observă și descoperă!

Discută cu colegii în clasă, ce reprezintă imaginea alăturată.

Reține!

Obiceiurile populare din timpul iernii ocupă un loc important în folclorul românesc. Cele mai importante sunt: colindatul și uratul. **Colindatul** este specific sărbătorilor de iarnă. La colindat participă atât copiii, cât și adulții. **Colindele** sunt cântece vechi românești cu text religios sau laic. Colindele cu text religios vestesc nașterea Domnului Iisus Hristos. Colindele laice aduc elogii naturii, dragostei și familiei.

Aplică!

Cântă după auz, împreună cu colegii, următoarele colinde. Acompaniați-vă cu instrumentele de percuție indicate în cântece. Astfel, vă veți pregăti pentru proiectul artistic *Brăduțul lui Moș Crăciun*.

Audiție

Audiază pe CD câteva colinde foarte cunoscute.

O, ce veste minunată!

după auz

Cântăm împreună!

Muzica: Dumitru G. Kiriac

1. O ce ves - te mi - nu - na - tă În Beth - le - em ni s - a - ra - tă
 2. Că la Beth - le - em Ma - ri - a Să - văr - șind că - lă - to - ri - a

As - tăzi s - a nă - s - cut cel făr de - n - ce - put Cum au spus pro - ro - si
 În - tr - un mic să - laș, Lân - g - a - cel o - raș A nă - s - cut pe Me - si

- cii
 - a Cum au spus pro - ro - si cii
 A nă - s - cut pe Me - si - a

Deschide ușa, creștine

- fragment -
după auz

Cântăm împreună!

Des-chi-de u _____ șa creș - ti - ne, Că ve-nim din nou la ti - ne
Dru-mu-i greu ș-am o - bo sit De de-par-te am ve - nit

Trei păstori

- fragment -

Cântăm împreună!

Muzica: Timotei Popovici

Trei păs- tori se în- tâl - ni - ră Și a - șa se sfă- tu - i - ră Ra-za
soa - re - lui Floa-rea soa - re - lui Și a - șa se sfă- tu - i - ră

Steaua sus răsare

- fragment -

după auz

Cântăm împreună!

Muzica: Vasile Popovici

1. Stea - ua sus ră - sa - re Ca o tai - nă ma - re Stea - ua stră - lu -
ceș - te Și lu - mii ves - teș - te, Și lu - mii ves - teș - te.

Obiceiuri de iarnă

Observă și descoperă!

Privește imaginile de mai jos.
Ce reprezintă?

Reține!

Obiceiurile populare din timpul iernii, mai ales cele legate de trecerea dintr-un an în altul, au un loc deosebit în folclorul românesc. Ele transmit **mesaje de sănătate, rod bogat, împlinirea dorințelor în noul an**. Urăturile sunt însoțite de instrumente muzicale: clopoței, zurgălăi, buhai și de bătăi ritmice de tobe. Cele mai cunoscute obiceiuri sunt *Plugușorul, Capra, Steaua*.

Aplică!

1 Memorează *Plugușorul*. Interpretează-l acompaniindu-te de instrumente de percuție.

I. *Aho, aho, copii și frați,
Stați puțin și nu mânați,
Lângă boi v-alăturați
Și cuvântul mi-ascultați!*

Refren:

*la mai mânați, măi flăcăi,
Și sunați din zurgălăi,
Și pocniți din bice, măi,
Hăi, hăi, hăi!*

Plugușorul

II. *Mâine anul se-nnoiește,
Plugușorul se pornește
Și începe a ura,
Pe la case-a colinda.*

Refren

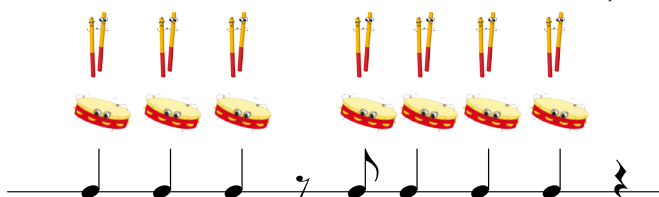
III. *Iarna-i grea, omătu-i mare,
Semne bune anul are,
Semne bune de belșug
Pentru brazda de sub plug.*

Refren

La **Plugușor** participă băieți și bărbați, reprezentând forța și lupta cu natura. Toate versurile sunt legate de începerea noului an agrar, iar refrenul „la mai mânați, măi flăcăi, / Și sunați din zurgălăi / Hăi, hăi, hăi!” duce cu gândul la efortul comun făcut de om și animal pentru obținerea roadelor pământului. Carul tras de boi semnifică muncile de primăvară, de însămânțare a câmpului, iar buhaiul, un instrument popular, imită mugetul boilor. Versurile sunt vesele, însoțite de pocnituri de bici, de clopoței și de sunetul buhaiului. *Plugușorul* semnifică bucuria de a trăi.

2 Capra Memorează *Capra*. Acompaniază-te de un instrument muzical de percuție.

Ța ța ța că - pri - ță ța
 Ța ța ța că - pri - ța mea
 Nu te da, nu te lă - sa!
 Foa - ie ver - de, foi de fag,
 Sa - re ca - pra pes - te gard
 Și se pu - ne pe ju - cat.

Un bărbat sau un băiat poartă o mască realizată din lemn cioplit, semănând cu un cap de capră. Pe creștet are cornițe împodobite cu mărgelile de toate culorile. Gura caprei este mobilă și de partea de jos se leagă o sfoară de care se trage ritmic. Se produce astfel un zgomot căruia i se adaugă și clinchetul clopoțelului, legat și el de sfoară. Tânărul care joacă rolul caprei, învelit cu o pătură, dansează imitând mișcările unei capre: sare pe loc și se răsuțește, în timp ce un grup întreg de colindători cântă în cor, acompaniindu-se cu fluiere și tamburine.

3 Sorcova Cântă melodia mișcând ritmic sorcova.

La anu' și
la mulți ani!

Sor-co-va ve-se-la să tră-iți să în-flo-riți Ta-re ca pia-tra, iu-te ca să-gea-ta
 Ta-re ca fie-rul, iu-te ca o - țe-lul.

Cu sorcova merg copiii în noaptea de Anul Nou și de Sfântul Vasile, până la Bobotează. Însemnul ritual este o ramură verde sau un băț din lemn, împodobit cu flori din hârtii colorate vesel. Copiii merg pe la casele vecinilor și le cântă, urându-le un an plin de belșug și sănătate. Ei primesc, în schimbul urării, dulciuri și fructe. **Sorcova** este un colind, o urare de bine, de prosperitate pentru anul care vine.

Portofoliu

Confecționează o sorcovă și intonează cântecul sorcovei. Mișcă sorcova în ritmul cântecului.

Proiect artistic Brăduțul lui Moș Crăciun

Creează, din carton și hârtie creponată, un brăduț de Crăciun. Colorează globurile, confecționează steluțele și așază ghirlandele.

Alege o jucărie pe care o ai acasă și pe care ai putea să o dăruiești copiilor sărmani.

Adu această jucărie la școală, cu acordul părinților. Împreună cu învățătoarea, găsiți în apropiere o casă de copii.

Dăruieți copiilor nevoiași brăduțul realizat de voi și jucăriile.

Cântați-le melodia „Moș Crăciun”.

Moș Crăciun

Moderato *p*ă auz

mf

1. Moș Cră - ciun cu ple - te dal - be A so - sit de prin nă - meți Să a - du - că

Refren *p*

da - ruri mul - te, La fe - ti - țe și bă - ieți. Moș Cră - ciun, Moș Cră - ciun!

Strofa 1:

Moș Crăciun cu plete dalbe
A sosit de prin nămeți
Să aducă daruri multe
La fetețe și băieți.

Strofa 2:

Din bătrâni se povestește
Că-n toți anii negreșit
Moș Crăciun pribeag sosește,
Niciodată n-a lipsit.

Strofa 3:

Moș Crăciun cu plete dalbe
Încotro vrei s-o apuci?
Ți-aș cânta Florile dalbe
De la noi să nu te duci!

Refren:

Moș Crăciun, Moș Crăciun!

Refren

Refren

Audiție

Puteți introduce în repertoriul vostru melodiile cuprinse în CD-ul care însoțește acest manual.

Unitatea 3

Moș Nicolae

după auz

Dorica Buzdugan

Allegretto

Știi la noap - te ci - ne vi - ne, pe a - ca - să pe la ti - ne, Ci - ne?

Es - te Mo - șul Ni - co - la - e, Pe fu - riș in - tră - n o - da - ie. Vi - ne?

Mo - șu - le, dra - gu - le, Ce ne - a - duci tu, bu - nu - le? _____

Mo - șu - le, dra - gu - le, Ce ne - a - duci tu, bu - nu - le? _____

Moș Crăciun

după auz

Dorica Buzdugan

Moderato

Moș Cră - ciun, Moș Cră - ciun, tu ești a - tât de bun!... Când vii în sea - ra de A - jun, Ești

dar - nic, Moș Cră - ciun!... Toți co - pi - la - șii stau cu - minți și - aș - teap - tă da - rul

tău, _____ Sunt buni și - as - cul - tă de pă - rinți, Ni - ci - un co - pil nu - i rău.

Iarna

după auz

Dorica Buzdugan

Allegretto

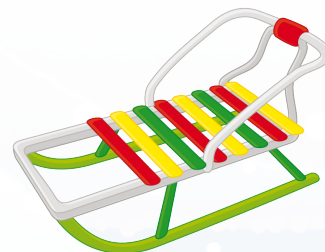
Iar - nă fru - moa - să, Mân - dră cră - ia - să, Tu ne - a - duci, ne - a - duci când vii

Fulgi u - șori și zglo - bii. Și ne - a - duci la toți în ca - să Bu - cu - rii, bel - șug pe ma - să, Săr - bă - tori!

Săniuța

după auz

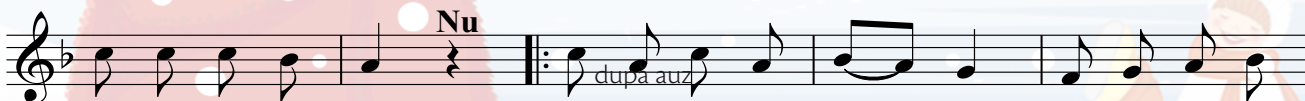

Vioi

Hai

Hai la joa - că - a - fa - ră, Să - ni - u - ța mea Hai la joa - că - a - fa - ră,

Că nu vom că - dea. **Nu** Ui - te - n - cep să mear - gă să - nii cu co -
La, la, la, la, la, la, La, la, la, la,

pii Hai a - lear - gă - a - lear - gă, De ei să te ții.
la, La, la, la, la, la, De ei să te ții.

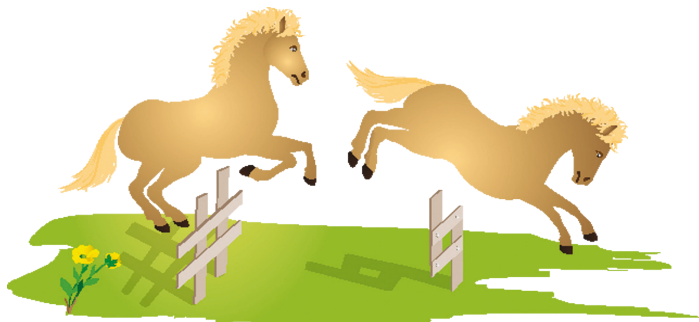

Diezul și becarul

Observă și descoperă!

1 Căluțul din imaginea alăturată sare două obstacole diferite. Analizează ce face căluțul la primul obstacol și ce face la cel de-al doilea obstacol. Desenează ambele obstacole în caietul de muzică.

2 Copiază portativul de mai jos și încercuiește semnele care seamănă cu obstacolele peste care sărea căluțul. Dezbate cu colegii efectul pe care crezi că îl pot avea cele două semne asupra sunetelor muzicale în fața cărora se află. Compară cu ceea ce face căluțul la fiecare obstacol întâlnit.

Reține!

Semnul grafic așezat în fața oricărei note muzicale se numește **alterație**. Rolul alterației este de a modifica înălțimea sunetului respectiv. Orice alterație se scrie în spațiul sau pe linia notei muzicale a cărei înălțime o modifică.

Alterția care seamănă cu un garduț ajută la urcarea înălțimii sunetului și se numește **diez**. Acesta are efect asupra sunetelor muzicale până la bara de măsură sau la următoarea alterație.

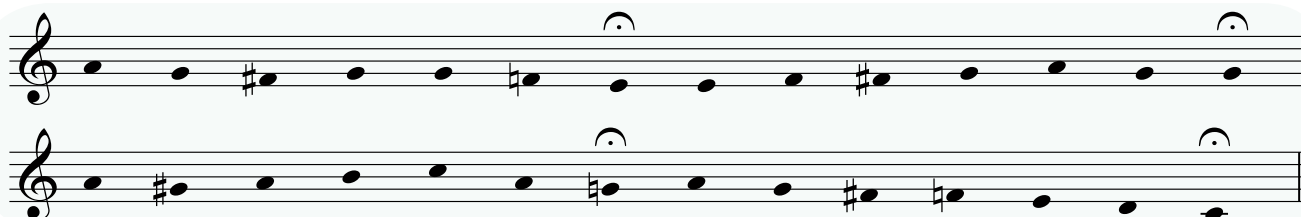
Alterția care seamănă cu un scăunel se numește **becar**. Acesta readuce sunetul muzical la înălțimea lui inițială.

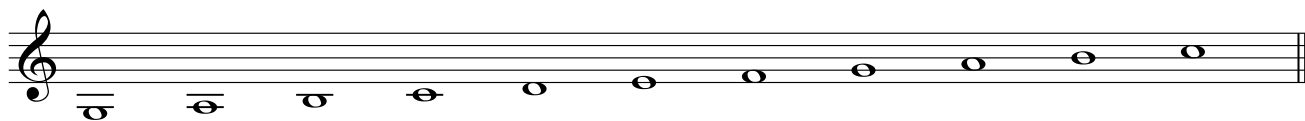
Aplică!

1 Scrie, în caietul de muzică, un portativ cu alterații în care să se regăsească: cinci diezi pe a treia linie a portativului, cinci diezi în spațiul al doilea al portativului, cinci becar pe linia a treia a portativului, cinci becar în spațiul al doilea al portativului.

2 **Ștafeta muzicală:** clasa se împarte în patru grupe. Prima grupă va cânta primele șapte sunete. Ultimul sunet va fi preluat de cea de-a doua grupă, care va cânta următoarele șapte sunete. Cea de-a treia grupă va prinde la rândul ei ștafeta, care va fi preluată de ultima grupă.

- 3 Transcrie de două ori în caietul de muzică portativul de mai jos. • Pe primul portativ vei scrie în fața fiecărei note câte un diez. • Pe cel de al doilea portativ vei scrie în fața fiecărei note câte un becar.

- 4 Privește cu atenție următorul portativ. • Fiecare notă muzicală are câte o alterație, dar fiecare alterație aparține altei note. • Transcrie portativul în caietul de muzică, punând alterațiile în fața sunetelor cărora le aparțin.

5 Alunelul

Cântăm împreună!

I. A - lu - ne - lul, a - lu ne - lul, hai la joc, Să ne fi - e să ne fi - e cu no - roc.

Ci - ne ho - ra o să joa - ce, Ma - re, ma - re se va fa - ce.

Ci - ne n - o ju - ca de fel, Să ră - mâ - nă mi - ti - tel!

- Transcrie cântecul în caietul de muzică. • Încercuiește semnele de alterație. • Cântă melodia cu denumirea notelor muzicale, tactând măsura. • Cântă melodia cu text.

Știi că?...

... există posibilitatea de a urca sunetul mai mult. Această situație se notează prin semnul $\times$ și se numește dublu-diez.

Portofoliu

Compune un cântecel care să conțină cel puțin doi diezi și doi becar. Cântă colegilor melodia compusă și roagă-i să te acompanieze cu jucăriile muzicale.

Bemolul

Observă și descoperă!

1 Privește imaginea alăturată. În cântecul de mai jos apare un semn nou, care seamănă cu un element din desen. Descoperă elementul și discută cu colegii care ar putea fi rolul lui în muzică. Desenează în caietul de muzică o imagine asemănătoare.

2 Copiază portativul de mai jos și înconjoară semnul care seamănă cu un tobogan.

Reține!

Semnul grafic care seamănă cu litera „b” și este așezat în fața unei note muzicale sau imediat după cheia Sol poartă numele **bemol**. Bemolul are rolul de a coborî puțin înălțimea sunetului.

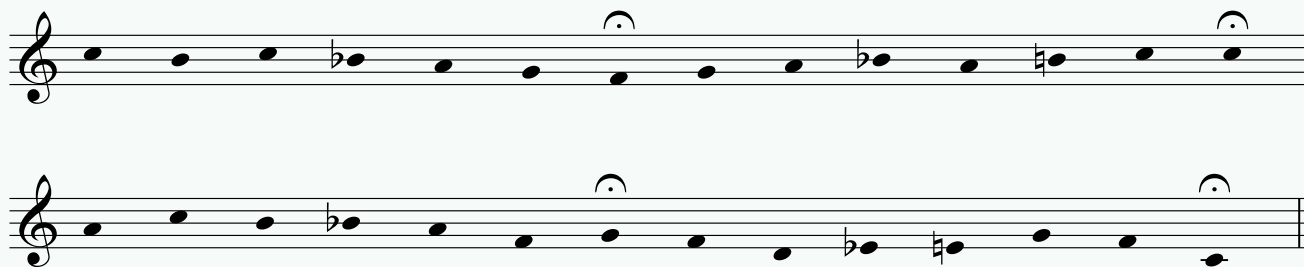
Când dorim să anulăm efectul unui bemol, scriem în fața sunetului un becar. Acesta va readuce înălțimea sunetului la cea naturală.

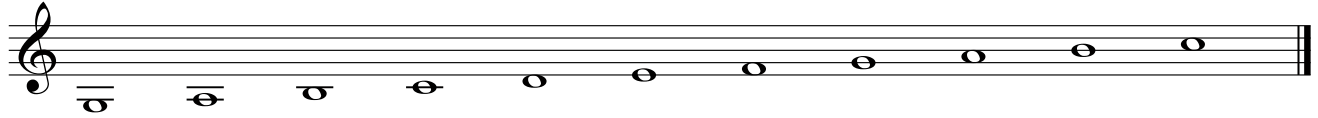
Aplică!

1 Scrie în caietul de muzică un portativ cu bemoli pe linia a treia a portativului și un portativ cu bemoli pe spațiul patru al portativului.

2 **Prinde ștafeta:** În ordine alfabetică, fiecare elev va intona câte șapte sunete. Trecerea de la un elev la altul se va face prin preluarea sunetului cu coroană.

- 3 Transcrie în caietul de muzică portativul de mai jos. • În fața fiecărui sunet scrie câte un bemol, după exemplul de la începutul portativului.

- 4 Privește cu atenție următorul portativ. • Fiecare notă muzicală are câte o alterație, dar fiecare alterație aparține altei note muzicale. • Transcrie portativul în caietul de muzică, punând alterațiile în fața sunetelor cărora le aparțin.

Cântăm împreună!

5 Bondarul

Muzica: Grigore Teodosiu

1. Măi bon - da - re, bon - dă - rici, Ce - ai că - tat la noi a - ici?
 2. C-un bon - dar să nu glu - mești Și de el să te fe - rești.
 3. Da - că nu te vei fe - ri, A - cul lui te va ră - ni.

REFREN

Bâz, bâz, bâz, bon - da - re, bâz, bâz, bâz, bon - da - re, bâz!

- Transcrie cântecul în caietul de muzică. • Încercuiește semnele de alterație. • Cântă melodia cu denumirea notelor muzicale, tactând măsura. • Cântă melodia cu text.
- Cântă la pianul virtual melodia învățată.

Știi că?...

... există posibilitatea de a coborî sunetul mai mult. Această situație se notează cu semnul $\flat\flat$, care se numește *dublu-bemol*.

Portofoliu

Compune un cântecel care să conțină cel puțin doi diezi și doi becați. Cântă colegilor melodia compusă și roagă-i să te acompanieze cu jucăriile muzicale.

Recapitulare

1 Joc muzical

La încheierea semestrului îți propun să ne jucăm *telefonul fără fir*. Gândește-te la un cântec învățat în acest semestru. Cântă prima măsură a cântecului. Un alt coleg va continua, interpretând cea de-a doua măsură. Pe rând, fiecare coleg va cânta câte o măsură. Când ajungeți la sfârșit, mai cântați-l încă o dată împreună, de la început până la sfârșit.

2 Cântăm împreună!

Ce petrecere frumoasă

(după auz)

Musical notation for the song "Ce petrecere frumoasă" in 2/4 time. The lyrics are written below the notes.

Ce pe - tre - ce - re fru - moa - să e la mar - gi - ne de lac
 Bros - că - ri - mea bu - cu - roa - să a - re vin și co - zo - nac
 Oac oac di - ri - di - ri dam Oac, oac, oac, oac, di - ri - di - ri dam.

- Cântă melodia după auz.
- Scrie în caietul de muzică, în ordine ascendentă, toate notele muzicale pe care le întâlnești în cântec. Sub portativ scrie denumirea lor.

3 Veverița

Versuri: Cecilia Trifan

Cântăm împreună!

Muzica: V.D. Nicolescu

Din pă - du - rea cea ves - ti - tă Co - lo jos pe po - te - cu - țã
Ve - ve - ri - țã cea is - tea - țã S-a'n tâl - nit pe drum c-o ra - țã

Ve - ve - ri - țã vi - ne - n gra - bă Cu a - lu - ne mul - te - n la - bă.
O a - lu - nã mai zglo - bi - e A să - rit în deal la vi - e

1.
Țup, țup, țup, din crean - gã - n crean - gã Își a - du - ce - a - lu - ne - le

2.
Își a - du - ce - a - lu - ne - le. Țup țup țup țup țup țup.

- Transcrie cântecul în caietul de muzică.
- Încercuiește semnele de alterație.
- Cântă melodia cu denumirea notelor muzicale, tactând măsura.
- Cântă melodia cu text.
- Cântă la pianul virtual melodia învățată.
- Analizează cum este construit cântecul, după modelul de mai jos.

Joc muzical

4 Zece pentru nota zece!

Descoperă printre literele pătratului muzical de mai jos zece termeni muzicali cu care te-ai întâlnit în acest semestru în ora de *Muzică și mișcare*. Transcrie-i pe caiet.

P	A	U	Z	A	B	A	C
A	U	O	X	D	E	V	I
T	D	P	Z	O	M	O	V
R	I	T	M	I	O	L	R
i	T	I	O	M	L	T	S
M	I	M	B	E	C	A	R
E	E	E	S	B	L	N	H
N	V	D	I	E	Z	J	M

5 Portofoliu

Compune un cântec în măsura de $\frac{2}{4}$, folosind toate duratele, alterațiile și notele muzicale învățate până în prezent.

Unitatea 3

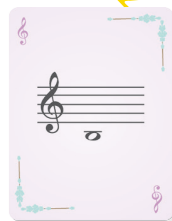
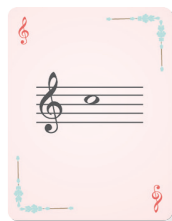
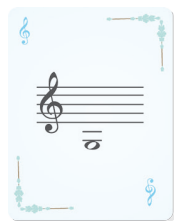

Evaluare

I. Asociază corect denumirea notelor cu imaginile notelor muzicale:

Sol sub portativ
La sub portativ
Do2
Si sub portativ
Fa

II. Alege varianta corectă:

1. Dintre cele mai cunoscute dansuri populare fac parte:

- a) Sârba, Hora, Ciuleandra
- b) Colinda, Plugușorul, Numărătoarea
- c) Cântecele, Jocul, Sorcova

2. Semnele grafice care modifică înălțimea sunetelor muzicale se numesc:

- a) Desene
- b) Litere
- c) Alterații

3. Colindele se cântă:

- a) Când are loc o petrecere
- b) De Crăciun
- c) Când se întâlnesc mai multe persoane

III. Grupează duratele din coș, astfel încât să formezi cinci măsuri de $\frac{2}{4}$.

Autoevaluare

	I	II	III
Foarte bine	5 asocieri corecte	3 răspunsuri corecte	5 măsuri corecte
Bine	4 asocieri corecte	2 răspunsuri corecte	4 măsuri corecte
Suficient	3 asocieri corecte	1 răspuns corect	3 măsuri corecte

Proiect artistic. Hora Unirii

La data de 24 ianuarie 1859 a avut loc **Unirea Principatelor Române**, cunoscută ca Mica Unire, ceea ce înseamnă unificarea vechilor state Moldova și Țara Românească.

Evenimentul este strâns legat de personalitatea lui **Alexandru Ioan Cuza** și de alegerea sa ca domnitor al ambelor Principate.

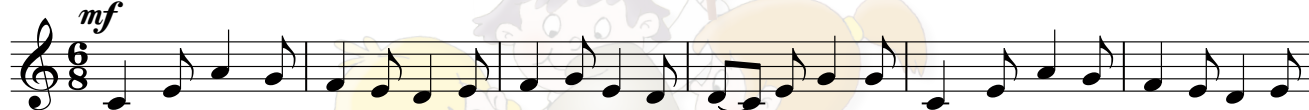
- 1 Realizează, împreună cu colegii, un spectacol în care să intonați cântece, să recitați poezii și să prezentați o scurtă scenetă dedicată zilei de 24 ianuarie.
- 2 Împărțiți sarcinile astfel încât fiecare să aibă un rol în spectacol.
- 3 Decorați pereții cu desene care să ilustreze Unirea Principatelor Române.
- 4 Creați un afiș prin care să atrageți cât mai mulți spectatori.
- 5 La sfârșitul programului artistic, dansați Hora Unirii. Invitați spectatorii să intre în horă cu voi. Astfel, toată lumea va dansa.

Hora Unirii

după auz

Versuri: Vasile Alecsandri

Muzica: Al. Flechtenmacher

1. Hai să dăm mâ - nă cu mâ - nă Cei cu i - ni - ma_ ro - mâ - nă, Să - n văr - tim ho - ra - fră - ți - ei

Pe pă - mân - tul Ro - mâ - ni - ei. Iar - ba rea din hol_ de pia - ră! Pia - ră duș - ma -

ni_ din ța - ră! În - tre noi să nu_ mai fi - e de - cât flori și o__ me - ni - e.

Cântăm împreună!

Repertoriu Cântece de iarnă

Zurgălăi, zurgălăi

(după auz)

James Pierpont

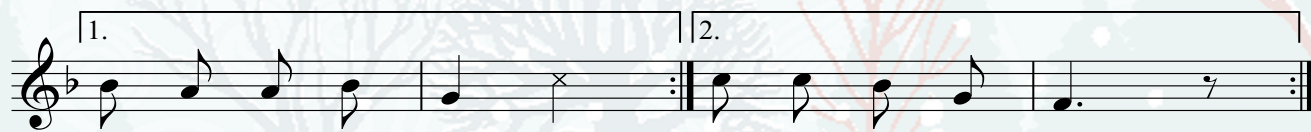
1. Vi - ne iar - na grea, Cad ful - gii de nea Am por-nit la drum, —
 To - tu-i de cleș - tar, V-am a - dus în dar
 2. De Cră - ciun a - cum Mo - șu-i ta - re bun Să - ni - u - ța zboa - ră
 Bi - ne-i să tră - iești Brazi să-m-po-do - bești

Sa-cu-i plin a - cum. — Zur-gă-lăi,
 Vă - i - le co - boa - ră! Mul-te ju-că - rii Pen-tru voi co - pii, Hei! A por-nit
 Cu ste-lu-țe mii Mici și ar-gin - tii, Hei!

zur - gă - lăi, Ve - seli zur - gă - lăi, Hai, su - nați, chiar a - cum
 iar la drum Mo - șul drag și bun, Să cân - tăm, să dan - săm

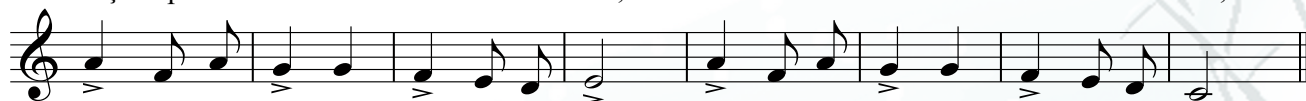
Pes - te munți și văi, Hei! Pen - tru Moș Cră - ciun.

Albă zăpadă

(după auz)

1. Al - bă ză - pa - dă, Cu fulgi u - șori, Din î - năl - ți - me să te co - bori,
 2. Și pri-mă - va - ra când va ve - ni, Să creas-că ro - dul ce ne-o hră - ni,

Câm-pu-n-ve - leș - te, Cu hai-na ta, Să stea tot ver - de grâ - ul sub ea.
 Să creas-că pa - iul în sus fru - mos, S-a-ple-ce spi - cul în jos vo - ios.

Ține Baba-larna sfat

(după auz)

Liviu Comes

Iarna veselă

(după auz)

Grigore Teodosiu

În a doua parte a anului școlar, te invităm să descoperi noi lucruri interesante, din minunata lume a muzicii!

VACANȚĂ
PLĂCUTĂ!

Dicționar de termeni muzicali

Accent muzical – scoaterea în relief a unui sunet muzical, prin amplificarea sonorității sau prin prelungirea duratei lui.

Ascultarea și preluarea tonului – repetarea de către solist, cor sau orchestră a sunetului de bază emis de dirijor. De regulă, acest sunet este La1; acordaj.

Avatar – (web) imagine digitală, animată sau statică, de dimensiuni mici, folosită pentru personalizarea profilului unui personaj. În cazul acestui manual, avatarul este personajul SiMi.

Bară de măsură – linie verticală care separă măsurile din melodie.

Compozitor – creator al unor compoziții muzicale.

Cor – grup de interpreți care cântă pe una sau pe mai multe voci.

Coroană – semn grafic care prelungeste sunetul (♩).

Dans – mișcări ale corpului făcute pe ritmul unei melodii.

Dicție – arta de a pronunța corect și frumos textul unui cântec.

Dirija – a conduce o orchestră, un cor, un grup vocal.

Dirijor – persoana care conduce un cor sau o orchestră.

Durata sunetului – timpul în care se produce un sunet.

Emisie naturală – este obținută prin intermediul rezonanței naturale produse de corzile vocale.

Expresivitate – formă de interpretare a unei piese muzicale (nuanțe, atitudine, gestică) pentru transmiterea mesajului emoțional către public.

Fanfară – ansamblu muzical format din persoane care cântă la instrumente de suflat și de percuție.

Înălțimea sunetului – calitatea sunetului de a fi mai înalt (acut) sau mai jos (grav).

Marș – cântec foarte ritmat ce însoțește cadența pașilor soldaților la paradă.

Măsură – mod de organizare și grupare a duratelor sunetelor muzicale; fragment ritmic delimitat prin bare verticale.

Melodie – succesiune de sunete de înălțimi, durate și intensități diferite.

Mișcări de tactare a măsurii – indicarea diversilor timpi ai măsurii, prin gesturi ale mâinii.

Notă muzicală – semn grafic al sunetului muzical.

Nuanță – mod de a cânta o melodie mai încet sau mai tare.

Orchestră – grup de instrumentiști care execută o compoziție muzicală.

Pauză muzicală – moment de tăcere pe o anumită durată, în timpul unei melodii, reprezentat printr-un semn grafic.

Percuție corporală – procedeu de producere a sunetelor prin lovirea ușoară și repetată a unei părți a corpului.

Portativul – un grup de cinci linii orizontale, paralele și egal depărtate între ele.

Refren – cuvânt, vers sau versuri care se repetă la anumite intervale ale cântecului spre a accentua o idee, o stare sau un anumit efect artistic.

Repetiție/schimbare – procedeu artistic care constă în folosirea de mai multe ori a aceleiași măsuri sau a mai multor măsuri spre a întări o idee sau o impresie muzicală.

Ritm – succesiune simetrică și periodică a silabelor accentuate și neaccentuate într-un vers sau în proză ori a accentelor într-o frază muzicală.

Scara muzicală – succesiune treptată, ascendentă sau descendentă, a mai multor sunete.

Semn de repetiție – semn grafic ce indică reluarea unui fragment muzical (arată ca o bară dublă, dar are două puncte în fața ei).

Sincronizare – a face ca două sau mai multe acțiuni, fapte sau evenimente, fenomene etc. să se petreacă în același timp.

Solist – muzician care cântă singur sau deține rolul principal.

Sunet muzical – vibrație muzicală.

Tacta – a indica timpii măsurii prin gesturi ale mâinii.

Tempo – viteză, iuțeață cu care se execută o piesă muzicală, conform conținutului și caracterului ei.

Voltă – repetarea unui fragment muzical cu schimbarea ultimelor sunete.

